

VISIERAPPORT AMSTERDAMSE HOMOBEWEGING

GEDEELDE TOEKOMST

Homobelang is Heterobelang

Amsterdam, mei 2009

INHOUDSOPGAVE

1.	SAMENVATTING VISIE VOOR AMSTERDAM ALS GAY CAPITAL	3
2.	VOORWOORD	6
3.	INLEIDENDE CONTEXTBESCHRIJVING	7
4.	AMSTERDAM ALS VEILIGE EN SAAMHORIGE STAD	10
4.1.	FYSIEKE VEILIGHEID	10
4.2.	SOCIALE ACCEPTATIE	11
	VAN HOMOSEKSUALITEIT EN GENDERDIVERSITEIT IN DE STAD	11
4.2.1.	SPORT ALS DEEL SOCIALE ACCEPTATIE	12
4.2.2.	SOCIALE ACCEPTATIE IN ETNISCHE KRINGEN	12
4.2.3.	SOCIALE ACCEPTATIE DOOR MIDDEL VAN KUNST EN CULTUUR	14
4.2.4.	SCHOLEN	15
4.2.5.	WERK	16
4.2.6.	ZORG	17
4.2.7.	PRETTIG LEVEN IN DE BUURT	17
5.	AMSTERDAM ALS GAY CAPITAL: POSITIE VERLOREN, RAMPSPOED GEBOREN?	19
5.1.	INNOVATIE IS NODIG	19
5.2.	LEVENDIG UITGAAN	20
5.3.	ROZE HUIS	22
5.4.	SPORT ALS ONDERDEEL VAN GAY CAPITAL	23
6.	AMSTERDAM VOOR LESBISCHE EN BISEKSUELE VROUWEN	24
7.	TRANSGENDERS	25
	DANKWOORD	25
	DEELNEMERS	26

Stichting ProGay

In samenwerking met COC Amsterdam, Homosport Nederland, Stichting OndersteBoven
Mogelijk gemaakt door de gemeente Amsterdam, DMO

Rapenburgerstraat 123
1011 VL Amsterdam
info@progay.nl

1 SAMENVATTING

VAN DE VISIE VOOR AMSTERDAM ALS GAY CAPITAL

Ideeën om van Amsterdam een homovriendelijkere stad te maken, sociale acceptatie van HLBt's te bewerkstelligen en het imago Gay Capital te versterken zijn de afgelopen jaren geformuleerd. Het gaat dan om beleid van COC Amsterdam, Roze in Blauw maar ook de 'tien geboden' en rapporten zoals de homonota van de VVD Amsterdam, GroenLinks en stadsdeel Slotervaart. Al deze stukken bevatten talloze goede voorstellen. Veel daarvan wordt in praktijk gebracht.

En ze leveren resultaat op. Soms een paar stappen vooruit, dan weer een terugslag. Samenhang in beleid ontbreekt echter nog, waardoor kansen onbenut blijven. En op een aantal vlakken is meer nodig. Daarom wil de Amsterdamse homobeweging een aantal doorbraken forceren. Dat betekent enerzijds dat bestaand beleid moet worden gehandhaafd en anderzijds nieuwe initiatieven vorm moeten krijgen.

De doorbraken die gewenst zijn rusten op twee pijlers:

- Amsterdam als veilige en saamhorige stad
- Amsterdam als homohoofdstad

Deze twee genoemde pijlers kunnen niet zonder elkaar. Amsterdam als homohoofdstad bevat belangrijke strategieën om een veilige en saamhorige stad te creëren. Anderzijds is zonder veiligheid en saamhorigheid Amsterdam als homohoofdstad een utopie.

Wanneer de opgeschoten jochies je uitschelden, in elkaar slaan of erger, ligt er een grauwe deken over het bruisend homo-uitgaansleven. Andersom geldt dat wanneer er een innovatieve en proactieve homohoofdstad bestaat begrip over homoseksualiteit wordt verhoogt, waardoor homo's en lesbo's veilig zijn. Onbekend maakt onbemind.

In deze samenvatting gaan we specifiek in op deze twee pijlers. Daarbij gaan we direct naar de oplossingen, om niet te blijven hangen in analyses die reeds lang bekend zijn door jarenlange ervaringen van het COC, maar ook recent door het rapport van Buijs. Indien gewenst kan in het rapport, na de samenvatting de achtergronden en gedachtegangen worden nageslagen.

1.1 AMSTERDAM ALS VEILIGE EN SAAMHORIGE STAD

Zonder veiligheid is er geen homohoofdstad mogelijk. Zonder diverse homohoofdstad is er geen veiligheid mogelijk.

Homo's, lesbo's en transgenders geven een toegevoegde waarde aan de maatschappij. Dit wordt tot nu toe niet afdoende erkend. Om deze erkenning te krijgen zullen de homo's en hetero's moeten samenwerken om een mentaliteitsverandering te bewerkstelligen. Van beide kanten zal er moeite moeten worden gedaan; alleen als hlb't's worden gezien als een toevoeging zullen geweld en afwijzing stoppen. Wanneer homo's, lesbo's en transgenders volledig omarmd worden is er pas sprake van een echt tolerante maatschappij, zij zijn de meest kwetsbare groep. Het is aan ons om deze vertaalslag vorm te geven om Amsterdam tot de meest tolerante stad ter wereld te maken. Wij onderscheiden twee velden waar werk verricht moet worden: op gebied van fysieke veiligheid en in het vergroten van de sociale acceptatie. In de sport, het onderwijs, op de werkvloer en in de stad zullen Gay Straight Allianties, PinkCode en Company Pride worden ingezet om naast veiligheid ook sociale acceptatie te bewerkstelligen.

1.1.1 FYSIEKE VEILIGHEID

Bij ieder incident werd gekeken naar in welk stadsdeel het heeft plaatsgevonden. De meeste incidenten (41%) zijn in het centrum. 20% van de incidenten gebeurt in Amsterdam-West. Daarnaast zijn Oud-Zuid (13%) en Amsterdam-Oost/Watergraafsmeer (11%) stadsdelen met veel incidenten. Fysiek geweld tegen homoseksuelen vindt ook verreweg het meest plaats in het centrum (43%) en 24% in Amsterdam-West, met name in stadsdeel Westerpark (7%), Oud-West (6%) en Slotervaart (4%). In Oud-Zuid (13%) en Amsterdam-Oost/Watergraafsmeer (10%) vinden ook geregeld incidenten plaats. Bij gevallen van verbaal geweld is dit in grote lijnen hetzelfde, alleen wordt Amsterdam-Noord daar wat vaker genoemd (8%). Berovingen vinden het meest plaats in het centrum (29%) en in Oud-Zuid (29%). Het grootste deel (55%) van de fysieke geweldsincidenten vindt plaats buiten de bekende plekken voor homoseksuelen (het uitgaansleven en homo-ontmoetingsplaatsen), maar ook een aanzienlijk deel erbinnen (42%).

De afgelopen twee jaar is het beleid rond fysieke veiligheid sterk verbeterd. Dit moet met kracht worden doorgezet. Het gaat dan om surveillance, snelle responstijden bij meldingen, versterkt ontwikkelde sensitiviteit ten aanzien van homoseksualiteit als onderligger van incidenten en geweld, registratie en naleving van richtlijnen van het Openbaar Ministerie ten aanzien van homofob geweld en vervolging van daders in deze. Wel dient de sensitiviteit van de politie verder te worden ontwikkeld over mogelijkheden om de doelgroep via bestaande gay infrastructures te bereiken en te benaderen. Ook dient de beschikbare

capaciteit van 'Roze in Blauw' voor haar taak aanzienlijk te worden uitgebreid. Daar waar het homo-uitgaansleven mixt met de heteronormatieve uitgaanswereld dient extra toezicht met de juiste sensitiviteit aanwezig te zijn. In het bijzonder gaat het dan om het gebied rond het Rembrandtplein en bij de toegangen tot Reguliersdwarsstraat vanaf Koningsplein en Vijzelstraat. Ook vindt een belangrijk deel van de incidenten plaats bij homo-ontmoetingsplaatsen en in wijken binnen de verschillende stadsdelen. Afspraken zoals gemaakt door het COC over extra surveillance in Park Nieuwe Meer moeten dan ook met kracht worden voorgezet en aandacht voor extra sensitiviteit met Roze in Blauw als belangrijke signalerende partij moet verder worden ontwikkeld.

1.2.1 SOCIALE ACCEPTATIE

Gaat fysieke veiligheid vooral om het handelen rond homofobie-incidenten waar opsporing en vervolging centraal staan, sociale acceptatie heeft vooral als doel de samenwerking tussen hetero's, homo's en lesbo's naar een nieuw niveau te brengen. Diversiteit zal dan pas echt als iets positiefs gewaardeerd worden, als men begrijpt dat juist die diversiteit meer kennis en creativiteit brengt. Het besef moet komen dat daar waar diversiteit kan floreren, er een positieve werking is voor elk lid van de samenleving. Homoseksualiteit blijkt daarvoor de lakmoesproef. Deze samenwerking en banden die daaruit ontstaan zullen een grotere sociale cohesie geven. Dit leidt er toe dat wanneer homo's en lesbo's belemmerd worden in hun veiligheid of zijn, dat de hetero's een intrinsieke motivatie hebben om deze preventieve veiligheid te bieden. Het belangrijkste daarbij is dus dat de omgeving als geheel een veilige zone wordt ten aanzien van homoseksualiteit. Insluiting als middel tegen uitsluiting. Daar waar homo's en hetero's samenwerken, moet er een instelling zijn om acceptatie te bevorderen. Niet langer kan men afhankelijk zijn van goodwill aan heterozijde, en aan militantie aan homozijde. Homo's en hetero's komen samen in een natuurlijk verband, waar men elkaar leert kennen en accepteren. Middelen hiertoe zijn Gay Straight Allianties, PinkCode en Company Pride. Hieronder wordt uitgelegd wat wij hiermee bedoelen.

1.2.2 GAY STRAIGHT ALLIANTIES

In de hele stad worden Gay Straight Allianties opgericht. In de sport, zorg, scholen, op de werkvloer, met maatschappelijke instellingen en vele anderen worden onderlinge convenanten gesloten. Homo's en hetero's sluiten convenanten om homo-onvriendelijk gedrag in de eigen omgeving uit te bannen en sociale acceptatie te bewerkstelligen. De convenanten bevatten een beperkt aantal simpele maar uiterst concrete actiepunten die zullen worden uitgevoerd. Essentieel is dat er een mechanisme wordt geactiveerd dat het ontstaan van GSA's van onderaf stimuleert en gesloten GSA's kwalitatief en kwantitatief volgt. Gay Straight allianties is een mechanisme dat bottum up wordt geactiveerd. Het kan zijn dat deze initiatieven door hogerhand in bepaalde omgevingen worden stopgezet. De Roze olifant moet hier een einde aan maken.

1.2.3 COMPANY PRIDE

Multinationals, gemeentelijke diensten, zorgsector, hospitality industry, winkelketens worden uitgenodigd deel uit te gaan maken van Amsterdam Company Pride Platform. Allen die zich aansluiten laten zien dat er een actief HLBT-beleid in de eigen organisatie en richting klanten/patiënten wordt gevoerd. De kwaliteit van het roze beleid wordt via de Equality index gemeten. Een HLBT-project met werking naar buiten toe, in de stad wordt omarmd. Samen maken we een vuist voor interne en externe werking.

1.2.4 PINKCODE

PinkCode wordt in de hele stad uitgerold. Op postcodeniveau worden HLBT-wijkgroepen gevormd. Deze komen in informele setting bijeen. Onderlinge solidariteit en sociale cohesie wordt daarbij bewerkstelligd. Als de groepen zich in een wijk settelen, wordt contact gelegd met de overige mensen van de wijk. Deze PinkCodes worden vanuit de community zelf gestuurd zodat ze hun eigen dynamiek behouden, waarbij een centraal coördinatiepunt wordt ingericht dat de bewegingen rond de PinkCodes volgt en initiatieven van onderop stimuleert. Het pinkcode project geeft ook de mogelijkheid voor etnische minderheden om gelijkgestemden te vinden binnen de roze gemeenschap. Ook vormen de PinkCodes uitstekende gelegenheden om op laagdrempelige wijze de hetero te betrekken.

1.3 AMSTERDAM ALS HOMOHOOFDSTAD

1.3.1 AMSTERDAM CREATIEVE EN INNOVATIEVE STAD

Homoseksualiteit is een toegevoegde waarde voor de stad. Daar waar de HLBT-gemeenschap zich prettig en veilig voelt, is een samenleving waar anders zijn geaccepteerd, zelfs gewaardeerd wordt. Dit zijn kritische randvoorwaarden voor creativiteit, innovatie, ontplooiing en emancipatie. Amsterdam wil een innovatieve stad zijn, die als het gaat om cultuur, technologie, communicatie en mode in de top van de wereld meedraait. Deze ambitie kan alleen bewaarheid worden als de ultieme lakmoesproef slaagt. De lakmoesproef dat HLBT zich prettig en veilig voelen in de stad. Geheel indachtig de visie van Richard Florida die stelt dat waar een liberaal en eigenzinnig klimaat is, creativiteit een kans heeft en homo's zich prettig voelen. Pink Exchange laat zien wat er kan gebeuren als HLBT en creativiteit de handen ineenslaan. In een nieuw op te zetten netwerk Amsterdam Company Pride waarin HLBT en de innovatieve en creatieve industrie van Amsterdam bij elkaar worden gebracht, wordt om te beginnen de visie van Richard Florida omgezet tot een programma dat zijn werking in Amsterdam zal hebben. De creatieve industrie van Amsterdam zet zich in voor programma's die stimuleren dat homo's en lesbo's zich prettig voelen.

1.3.2 VERSTERKING HLBT-INFRASTRUCTUUR

Er komt in Amsterdam een Roze Huis, waar naast homo-organisaties, ook roze ondernemingen plaats hebben. Dit Roze Huis wordt gevestigd in een markant pand in het hart van Amsterdam. Dit Roze Huis groeit uit tot een bruisend centrum van waaruit de homobeweging haar belofte aan de stad waar maakt. De gemeente zet zich in dit huis mede mogelijk te maken. Allochtone homo-organisaties krijgen extra steun zich te ontwikkelen. De kracht van homohoreca concentratiegebieden zal beter worden benut. Zo zal de scheve balans tussen roze terrassen en heteronormatieve terrassen teniet worden gedaan. Zullen tijdens grootschalige roze evenementen straten en pleinen maximaal worden ingezet om aan te sluiten bij het roze evenement. Zal voor de toerist meer en betere informatie beschikbaar komen waar de homohoreca infrastructuur te vinden is. Zal waar mogelijk verschraving van aanbod worden tegengegaan door vanuit de gemeente meer mogelijk te maken.

1.3.3. MUSEUM VOOR HOMOSEKSUALITEIT EN MAATSCHAPPIJ

Het museum waar al zo lang over gesproken wordt, komt er nu echt. Niet een in zichzelf gekeerd instituut waar homo's en lesbo's kennis kunnen nemen van hun geschiedenis, maar een naar buiten gericht centrum waar het verhaal van de homo-emancipatie wordt verteld. Als baken van hoop en om lessen te leren voor de HLBT-gemeenschappen wereldwijd waar de strijd nog te voeren is. Laat Amsterdam ook nu voorop gaan. Als instituut waar hetero's heteronormatief naar binnen gaan, maar met een nieuwe dosis positieve bagage het pand weer verlaten. Waar gekoppeld aan de actualiteit maatschappelijke ontwikkelingen zichtbaar worden gemaakt, zodat voor iedereen duidelijk is wat er gaande is en de stappen vooruit gezet kunnen blijven worden. Een deel van de Amsterdamse homogemeenschap ziet een combinatie tussen Roze Huis en Museum voor de hand liggen.

1.3.4. ROZE EVENEMENTENKALENDER

De Amsterdam Gay Pride moet zich als emancipatiemotor verder versterken. Pink Christmas zal de komende jaren moeten uitgroeien. Het roze filmfestival zal meer externe uitstraling en kracht moeten krijgen. Daarnaast zal World Pride Photo als nieuw wereldwijd evenement het licht zien, net als het internationaal korenfestival en een jaarlijks groot sporttoernooi. De gemeente zorgt ervoor dat bij het evenementenbureau dit beleid nadrukkelijk ondersteund wordt. Zowel in vergunningverlening, als in financiële zin. Naast de iconen van de agenda, krijgen allerhande kleinere evenementen eveneens lucht. Dit zullen evenementen zijn die zich richten op etnische en religieuze gemeenschappen. Maar ook specifieke groepen zoals ouderen, vrouwen en transgenders. Stadsdelen worden daarbij nadrukkelijk uitgenodigd om als onderdeel van het stadsdeelbeleid lokaal homobeleid te formuleren waar zichtbare evenementen onderdeel van zijn. Al deze evenementen hebben een tweeledig doel. Zichtbaarheid en prettig leven. Prettig leven in de zin dat er voor de HLBT-gemeenschap activiteiten zijn waar men aan kan deelnemen. Zichtbaarheid vanuit de gedachte, dat wat zichtbaar is niet genegeerd kan worden. Omdat structurele slagkracht ontbreekt om coördinatie vorm te geven, support te bieden of organisatie vorm te geven zal een bureau worden opgezet met steun van de gemeente die kan functioneren als roze evenementenorganisator voor Amsterdam. Een combinatie van Amsterdam Partners en ATCB met wie daarin intensief samengewerkt wordt. De homogemeenschap zelf heeft hierin een belangrijke eigen verantwoordelijkheid om te zorgen dat informatie kan worden gebundeld en beschikbaar gesteld.

2 VOORWOORD

Amsterdam wil graag Gay Capital zijn. Maar zoals zo vaak lijkt de wet van de remmende voorsprong haar werk te doen. Andere steden ontwikkelen zich ook tot sterke omgevingen die het predicaat Gay Capital kunnen dragen. Daarnaast zijn de eisen die de HLBT-gemeenschap stelt aan een HLBT-vriendelijke omgeving hoger geworden.

De Amsterdamse homogemeenschap accepteert het niet meer dat er krachten zijn die het haar onmogelijk willen maken zichzelf te zijn. De boodschap is helder: u accepteert ons zoals wij zijn en alles wat daarbij hoort. Obstakels hiertoe zullen wij aanpakken.

Het wordt niet geaccepteerd dat individuen homoseksualiteit actief afwijzen. Dit vanuit het besef dat die actieve afwijzing gepaard gaat met afwijzing van mensen uit de eigen directe omgeving van hen die zeggen niets te moeten hebben van homoseksualiteit. Compromisloze acceptatie van homoseksualiteit is daarbij het ultieme doel.

Dit doel wordt bereikt door middel van voorlichting en dialoog. Maar het gesprek dat ontstaat, daar mag geen onduidelijkheid over bestaan, heeft als doel sociale acceptatie. Het doel is niet elkaar in het midden te treffen, compromissen te sluiten over wenselijk of gewenst gedrag. Want in essentie is dat de boodschap van de maatschappij op dit moment. Homoseksualiteit is op zich akkoord, mits er voldaan wordt aan een set voorwaarden. Frank en vrij jezelf zijn is daar in ieder geval niet bij.

Het besef binnen de homogemeenschap leeft diep dat we daarbij op onszelf zijn aangewezen. Anderen zullen de strijd niet voor ons voeren, tenzij wij hen er zelf actief bij betrekken. Doel is die sfeer te laten omslaan en coalities te sluiten om samen te werken aan de sociale acceptatie van homoseksualiteit.

De dialoog en coalities moeten beweging realiseren. Maar dit zal niet altijd werken. Dan wordt confrontatie gezocht. Zichtbaarheid is daarbij het belangrijkste instrument. Want wat zichtbaar is, kun je niet negeren. Daar moet je wat mee. Dialoog en confrontatie gaan hand in hand.

Om de zichtbaarheid te bewerkstelligen zullen mensen gevonden worden die bereid zijn voorop te lopen. Mensen die symbool staan voor een grotere groep mensen of de boodschap van sociale acceptatie op het eigen terrein.

Hoewel het doel waarvoor de Amsterdamse homobeweging staat compromisloos is, is er het besef dat draagvlak voor de missie vooral gebouwd wordt door vanuit gemeenschappelijke kaders te werken. Dat betekent dat welwillenden die wat willen met de stad bij kunnen dragen aan Amsterdam Gay Capital. Want zonder inzet op sociale acceptatie en veiligheid is dit slechts een lege huls. Bij anderen zullen we inzetten op het besef dat homoseksualiteit een verrijking is voor de maatschappij als geheel en ieder individu in Amsterdam. Het homobelang is het heterobelang.

Om de HLBT-gemeenschap de veiligheid te bieden die ze verdient wordt er gewerkt op die terreinen waar mensen samenkomen in diversiteit zonder dat daar expliciet voor gekozen wordt. Daarnaast wordt er gewerkt op die terreinen waar normen- en waardenoverdracht plaats vindt. Het gaat dan om de werkvloer, in het onderwijs, de sport, in de zorg en de openbare ruimte.

Extra inspanning wordt geleverd bij die groepen die het meest weerbaar zijn. Dan gaat het om jongeren, ook als hoop voor de toekomst, de etnische en religieuze gemeenschappen.

Veiligheid en Gay Capital gaan hand in hand. Het zijn deze twee ambities die leidend zijn voor de ambitie van de Amsterdamse homobeweging. Gelijkijdig is het een uitdagende ambitie, omdat het één niet zonder de ander kan. De afgelopen twee tot drie jaar is er in Amsterdam een beweging op gang gekomen die de revival van actief homobeleid van zowel stad als homobeweging zelf in zich draagt. Het wordt nu tijd om met samenhangend beleid, politieke wil en een flinke dosis activisme en initiatief de sprong voorwaarts te maken. Want alleen als goede bedoelingen gevolgd worden door initiatieven die werken en strategieën die een verschil maken, zal de zo noodzakelijk geachte ambitie ingevuld worden.

Maar dit is niet iets voor de homogemeenschap alleen. Als de stad als geheel homoseksualiteit als positieve toegevoegde waarde omarmd en daar naar handelt, pas dan zal Amsterdam op termijn weer letterlijk een veilige haven voor ieder homo, lesbo, biseksueel en transgender zijn. Pas dan ook zal Amsterdam het predicaat Gay Capital met trots kunnen dragen. Niet omdat de homobeweging van Amsterdam daar om vraagt, maar omdat het goed is voor de hele stad. Voor iedere Amsterdammer.

Dat is waar dit rapport over gaat. Een beter Amsterdam voor iedereen.

FRANK VAN DALEN
VOORZITTER STICHTING PROGAY

3. INLEIDENDE CONTEXT-BESCHRIJVING

3.1 AMSTERDAM VERLIEST TERREIN

Amsterdam heeft een lange geschiedenis als emancipatiestad. Niet in de laatste plaats voor homoseksuele mannen en lesbische vrouwen. Na de ongeëvenaarde Gay Games in 1998 is de Amsterdamse homoscene verschaald. Grote discotheken verdwenen, grote evenementen zoals de Gay Pride slaagde er niet in de stereotypering te overstijgen, nieuwe initiatieven bleven uit en activisme verdwenen uit de homogemeenschap. Aan politieke en bestuurlijke zijde was er nauwelijks aandacht voor homobeleid, er was immers ook geen identificeerbaar probleem. Ondertussen ontwikkelde andere internationale HLBT-centra zich wel, daarmee de concurrentie met Amsterdam aangaande.

3.2 DE EISEN AAN EEN HLBT-VRIENDELIJKE OMGEVING

De openstelling van het burgerlijk huwelijk in 2001 markeerde een nieuwe fase in de homo-emancipatie. De roep om gelijke rechten werden omgezet in de eis voor sociale acceptatie. Deze nieuwe eisen werden door zowel de homobeweging als maatschappij niet begrepen en dus ook niet opgepikt en van beleid voorzien. Aanvallen op de sociale acceptatie en daarbij behorende veiligheid kwamen de laatste jaren vanuit zowel islamitische als christelijke hoek. Geweldsincidenten voltrokken zich op de scheidslijn waar het maatschappelijk conflict over normen en waarden zich afspeelt, zoals de thematiek mannelijkheid in het rapport ‘Als ze maar van me afblijven’ aantoont. Adequate antwoorden of bescherming van de maatschappij bleef uit waardoor een toenemend gevoel van ongenoegen binnen de HLBT-gemeenschap post vatte. Zonder het fundamentele gevoel van veiligheid, die onder homo’s en lesbo’s al jaren slechter scoort dan gemiddeld, is ‘Amsterdam Gay Capital’ een luchtballon die makkelijk door te prikken is.

3.3 NIEUWE MISSIE

In januari 2006 zette de Nederlandse homobeweging in op een nieuwe ambitie. COC Nederland lanceerde de derde fase van de homo-emancipatiestrijd, de inzet op sociale acceptatie. Het was een keerpunt. In korte tijd werden wissels omgezet. Er kwam een kabinet dat homobeleid als prioriteit opnam in het regeerakkoord, er werden koploperovereenkomsten met gemeenten gesloten, talloze organisaties kregen opdracht met homobeleid aan de slag te gaan en het openbaar ministerie lanceerde een pakket van maatregelen om homofobie te bestrijden. Politici en beleidsmakers lieten zich voorstaan op de inzet voor sociale acceptatie, zochten de homogemeenschap op met als hoogtepunt 5 maart 2008 toen ook het Koninklijk Huis in Prinses Maxima zich verbond aan het thema homoseksualiteit en maatschappij door aanwezig te zijn bij de ondertekening van de koploperovereenkomsten op 5 maart 2008. Dat dit alles tot stand kwam, was geen toeval. Het was de homobeweging zelf die politiek en maatschappij betrokken maakte bij de thematiek ‘homoseksualiteit’. Nu moet de maatschappij homoseksualiteit als iets “eigens” omhelzen.

3.4 WERKING IN AMSTERDAM

Ook in Amsterdam trad de afgelopen jaren een omslag op. Ook hier bond de homobeweging de kat de bel aan en kregen nieuwe initiatieven vorm. De Amsterdam Gay Pride herwon haar emancipatoire kracht, nieuwe HLBT-evenementen zagen het licht, COC Amsterdam initieerde het Roze Kwakoe, Pink Istanbul en Pink India en slachtoffers van homogeweld kregen letterlijk een gezicht. Het rapport ‘Als ze maar van me afblijven’ gaf voor het eerst inzicht in de achtergronden van daders van homofob geweld. Juist dit rapport en de schokkende conclusies vragen om een verdieping van de antwoorden en verscherping van beleid.

3.5 IN DEZE BELEIDSVISIE WORDEN TWEE WERELDEN ONDERSCHIEDEN:

- Een veilige en saamhorige stad voor homo’s, lesbo’s, biseksuelen en transgenders
- Een stad die het predikaat Gay Capital verdient

Het thema veiligheid gaat over een omgeving waar mensen uit de doelgroep van HLBT’s hun eigen leven vorm kunnen geven zonder gevoelens van angst, zonder uitgesloten of gepest te worden en zonder dreiging of werkelijk geweld te moeten ondergaan. Het gaat over een tolerante stad waar anders zijn geaccepteerd wordt. Het is dit thema die essentieel is voor de tweede ambitie.

Het thema ‘Amsterdam Gay Capital’ gaat over een stad die haar rol als emancipatiemachine waar maakt. Een stad waar externe werking van uitgaat als het gaat om het actief verbeteren van de positie van HLBT niet alleen in Amsterdam of Nederland, maar ook tot ver over de landsgrenzen. De baken van hoop en inspiratie voor allen die nog een lange weg te gaan hebben. Het gaat over een stad die een infrastructuur faciliteert en aanjaagt die een aanzuigende werking heeft voor HLBT’s omdat Amsterdam de plek is waar men daadwerkelijk zichzelf kan zijn en in vrijheid zichzelf als HLBT passend bij de individuele voorkeuren kan

3.6 SCHEMATISCH OVERZICHT

AMSTERDAM & HLBT'S	
THEORIE	Veiligheid & Saamhorigheid Tolerante stad waar anders zijn geaccepteerd wordt en waar HLBT's zich veilig voelen Gay Capital Emancipatiemotor, inspiratie&hoop HLBT-infrastructuur wordt aangejaagd en aanzuigende werking voor HLBT's wereldwijd
GEDACHTE	Homo's, lesbo's en transgenders geven een toegevoegde waarde aan de maatschappij. Dit wordt tot nu toe niet afdoende erkend. Om deze erkenning te krijgen zullen de homo's en hetero's moeten samenwerken om een mentaliteitsverandering te bewerkstelligen. Van beide kanten zal er moeite moeten worden gedaan; alleen als hltb's worden gezien als een toevoeging zullen geweld en afwijzing stoppen. Wanneer homo's, lesbo's en transgenders volledig omarmd worden is er pas sprake van een echt tolerante maatschappij, zij zijn de meest kwetsbare groep. Het is aan ons om deze vertaalslag vorm te geven om Amsterdam tot de meest tolerante stad ter wereld te maken. HOMOBELANG = HETEROBELANG
WAAR?	Gebieden waar normen en waardenoverdracht plaats vinden en waar mensen samen functioneren waar niet gekozen is voor diversiteit. Zichtbaar maken dat wat er is maar zo vaak onzichtbaar blijft - namelijk aanwezige maar veelal onzichtbare homoseksualiteit Sport - Onderwijs - Publieke Ruimte - Werkvloer - Zorg - Evenementen, HLBT-uitgaansscene en infrastructuur, cultuur en creatieve industrie Gemeenschap als geheel met extra aandacht voor jongeren, etnische en religieuze gemeenschappen
HOE?	Gay Straight Allianties Company Pride PinkCode Creatieve en innovatieve stad Versterking HLBT-infrastructuur Museum voor Homoseksualiteit en Maatschappij Roze evenementenkalender

3.7 AAN DE SLAG

Grote vraag is wie verantwoordelijk gehouden mag worden voor de uitvoering van deze beleidsvisie. Het antwoord ligt in de strategie besloten: namelijk de gehele stad en iedereen die daarin woont of actief is. Dat is de ultieme gedachte. Daarbij wordt het succes ingegeven door het feit dat men uitvoering tot een succes wil brengen, omdat er sprake is van gedeelde belangen met de HLBT-gemeenschap. Waar deze utopische gedachte doel en strategie tegelijk is, zal een realistischer begin moeten worden gemaakt.

3.7.1 DE HOMOGEEMEENSCHAP

De homogemeenschap zelf als belangrijkste stakeholder bij de door haarzelf gevoelde problemen is een belangrijke partij om deze beleidsvisie tot een succes te brengen. De afgelopen drie jaar is er veel in beweging gekomen. Een beweging die nog lang niet op haar einde is. Zo is de politieke agenda breed gevoed, heeft de Amsterdam Gay Pride zich ontwikkeld, zijn er nieuwe evenementen zoals Pink Christmas, Pink Istanbul, e.a. erbij gekomen. Krijgen meer initiatieven uit de vrouwenscene een plek en wordt het bestaan van transgenders als onderdeel van de HLBT-gemeenschap in Amsterdam steeds sterker gevoeld. Door middel van activisme zoals de kiss-in op het Leidseplein en lobby zoals in Zuid-Oost worden veranderingen in de maatschappij afgedwongen. Nieuwe ondernemers hebben vernieuwingen in de horeca en party-scene doorgevoerd. Nieuwe HLBT-organisaties zijn opgericht, samenwerkingen worden gezocht en gevonden. Niet alleen tussen HLBT onderling, maar ook met heteronormatief ingestelde organisaties zoals musea, Kwakoe, rondvaartbedrijven, multinationals, etc. De toerist wordt aangesproken met een heuse Gay-VVV. En zo veel meer is te noemen.

Hoewel de buitenstaander de indruk kan hebben dat er weinig gebeurt, ontstaat onder de oppervlakte een nieuwe beweging van nieuwe mensen en nieuwe organisaties die aanvullend werken op reeds bestaande structuren die zich eveneens meer en meer richten op de nieuwe tijd die past bij de derde fase van de emancipatiestrijd. Gelijktijdig is het klassieke activisme vervangen door moderne vormen van actie.

Toch blijft een zelfkritische houding op z'n plaats. Er zijn nog steeds spelers binnen de HLBT-gemeenschap die de stap in de toekomst nog moeten maken, mogelijkheden om ambities in te vullen zijn niet altijd aanwezig door nog steeds een relatief zwak ontwikkelde infrastructuur, de overleving waar sommige vooral commerciële organisaties mee bezig zijn staat eveneens in de weg. Solidariteit binnen de HLBT-gemeenschap is te laag, waardoor breed gedragen activisme moeilijk te mobiliseren is.

3.7.2 DE AMSTERDAMSE MAATSCHAPPIJ

De Amsterdamse samenleving als geheel is een tweede belangrijke stakeholder. Ook hier zijn goede ontwikkelingen waarneembaar. Musea, toeristische bedrijven zoals rondvaart, Artis en ATCB onderkennen het bestaan van de HLBT-markt en de zin om voor deze markt activiteiten zoals met een Amsterdam Gay Pride of Pink Christmas vorm te geven. Evenementenorganisatoren zoals India en Kwakoe Festival laten roze een onderdeel van hun programmeringen worden. Bedrijven investeren in HLBT. Zelforganisaties zoeken contacten met de homogemeenschap en samenwerking krijgen vorm, zoals met de Turkse Arbeidersvereniging.

Gelijktijdig is er het besef dat hier sprake is van pioniers, die hoewel ze een pad effenen voor anderen, nog door slechts weinigen worden gevolgd. Het betrekken van de rest is een lastige klus die grote volhardendheid en tijd vergt, omdat de belemmeringen die men ziet niet makkelijk worden genegeerd of weggeruimd. En zelfs daar waar men van goede wil is, worden fouten gemaakt die positieve inspanningen teniet doen of op cruciale momenten wordt de HLBT-gemeenschap eenvoudigweg vergeten. De homogemeenschap zelf heeft een taak de Amsterdamse gemeenschap als geheel niet alleen bij de les te krijgen, maar ze daar ook te houden. Dit vergt veel.

3.7.3 DE OVERHEID

Ook de overheid heeft zich de laatste jaren van haar goede kant laten zien. Het gaat dan om aangescherpt veiligheidsbeleid aangestuurd vanuit de veiligheidsdriehoek, de keur aan moties en notities die vanuit politieke partijen het licht zagen, de steun voor roze initiatieven in de breedte, de mogelijkheden om een rapport als dit te laten maken maar ook het moreel leiderschap dat wordt getoond in meer en meer stadsdelen en vanuit het centraal College van Burgemeester en Wethouders. De politiek kan niet alles en moet veel. Dat is als het gaat om HLBT-thema's niet anders.

In concreto worden een aantal zaken specifiek aan politiek en bestuur gevraagd:

1: Ondersteun de HLBT-infrastructuur en haar ambities – de gemeenschap is niet sterk genoeg om alles in haar eentje te dragen – maak door middel van budget het mogelijk dat vernieuwende initiatieven van start kunnen, activiteiten die van groot belang zijn voor de stad financieel ondersteund worden, nieuwe infrastructuren kunnen worden gebouwd en bestuurlijke onnodige belemmeringen worden weg genomen.

2: Geef het leiderschap verder vorm door maatschappelijke organisaties in het veld aan te spreken op het HLBT-beleid, zeker daar waar de homogemeenschap zelf aangeeft lacunes te ervaren. Wees daarin compromisloos als het gaat om HLBT-rechten en geef zelf in al haar vezels van de organisatie en aan haar gelieerde organisaties het goede voorbeeld.

Als homobeweging en politiek samen de handen ineenslaan, dan zal de ultieme ambitie vanzelf worden ingevuld. In het begin schoorvoetend, maar al snel zal vanzelf de versnelling komen als de maatschappij zelf haar eigen rol meer en meer erkent in

4. AMSTERDAM ALS VEILIGE EN SAAMHORIGE STAD

Homo's en lesbo's zijn in Nederland de derde fase van de emancipatie ingegaan. We hebben allemaal de ontzaglijke strijd tegen overheidsdiscriminatie gezien, waarna homo's en lesbo's het recht 'kregen' om zichzelf te zijn. We zijn nu op een punt dat we inzien dat we dat recht niet van de hetero's hebben gekregen, maar dat homo's en lesbo's die rechten van zichzelf, als mensen, hebben. We zijn nu in de fase waar homoseksualiteit overal zichtbaar zal zijn in deze samenleving. Homo's en lesbo's zullen overal gelijkwaardig deelnemen aan deze samenleving, en zo hoort het ook. Want homo's en lesbo's zijn niet knuffels of monsters, ze zijn volwaardige leden van deze maatschappij. De diversiteit onder hetero's, is er ook onder homo's. We zullen ons uitdrukkelijk in Gay Straight Allianties inzetten voor de participatie van hetero's en homo's gezamenlijk op de terreinen waar wij elkaar zullen ontmoeten. Dat zal zijn op het werk, in de sport, in het ziekenhuis, overal waar we een gemeenschappelijk belang hebben, zullen wij elkaar vinden. En daar zullen wij naar toe gaan. Dat is de toekomst van de homobeweging van Amsterdam, en misschien ook van Nederland. Transgenders zijn helaas nog niet in de derde fase terechtgekomen omdat er nog geen wettelijke gelijkheid heerst. Ten aanzien van veiligheid echter kan en moet wel gelijk worden opgetrokken.

Dankzij het rapport Buijs is duidelijk geworden dat Amsterdam voor homo's nog lang niet de veilige stad is die zij moet zijn. Eindelijk was er inzicht in de beweegredenen van daders van antihomogeweld. Uit het rapport bleek dat de perceptie van de daders over mannelijkheid, dus over hoe een man zich moet gedragen, botst met het fenomeen homoseksualiteit. Zij achten zichzelf op het moment dat ze getriggerd worden door de openlijke uitingen van homoseksualiteit gerechtvaardigd om over te gaan tot geweld. Opvallend is dat alle daders uit zowel autochtone en allochtone (islamitische/Marokkaanse) achtergrond aangeven dat hun beeld van mannelijkheid, en niet religie, de doorslaggevende factor is.

Doordat de traditionele genderrollen in bepaalde gedeelten van de samenleving ongewijzigd hun kracht behouden, is er nu de situatie ontstaan dat degenen die profiteren van de wijziging van deze traditionele rollen door hen worden aangevallen. Dat levert een veiligheidsprobleem op voor homo's, maar zeker ook voor (LesBi) vrouwen en transgenders. Maar even zozeer geldt dit voor de geëmancipeerde heteroseksuele man, die dus alle belang heeft zich achter de homo-emancipatiestrijd te scharen.

Amsterdam als stad heeft een bijzondere rol gespeeld in het attaqueren van de traditionele genderrollen, die voor de meerderheid van de samenleving niet meer acceptabel zijn. Amsterdam is de stad waar het eerste homohuwelijk op aarde is gesloten, waar hippies in het Vondelpark de vrije liefde bedreven en waar vrouwen hun bh's hebben verbrand.

Dankzij deze regelrechte aanval op de onderdrukkende aspecten van de traditionele genderrollen is Amsterdam uitgegroeid als vrijhaven voor iedereen. Amsterdam werd homohoofdstad van Europa, alleen nog door San Francisco en New York geëvenaard.

Deze status is helaas verloren of staat op z'n minst onder druk. De boodschap die de homogemeenschap aan de gemeente Amsterdam wil geven: Zonder veiligheid is er geen homohoofdstad mogelijk. Wanneer de opgeschoten jochies je uitschelden, in elkaar slaan of erger, is het geen optie om een bruisend homo-uitgaansleven te stimuleren.

De vraag is hoe we veiligheid kunnen verbeteren en homohoofdstad kunnen stimuleren.

Bij veiligheid denken we aan twee componenten. Het fysieke veiligheidsaspect, maar ook bij de mindset van de daders, en potentiële dadergroep. Uit het rapport van Buijs blijkt dat deze dadergroep zeer groot is. Bij homohoofdstad denken we aan de velden waar homo's zich ontplooiën en een rol spelen. Homo's zijn gelijk aan hetero's op alle gebieden in de samenleving actief. De homogemeenschap heeft daarom een uitgebreid antwoord geformuleerd.

4.1. FYSIEKE VEILIGHEID

Zoals uit het rapport van Buijs blijkt is er een bepaalde structuur in het antihomogeweld aan te wijzen. Daar waar homoseksualiteit zichtbaar is, vindt het meeste geweld plaats. De meeste incidenten in het homo-uitgaansleven gebeuren in en rond de Reguliersdwarsstraat. Het meeste geweld wordt gepleegd in het weekend. In de zomer is een duidelijke geweldspiek, met name in augustus.

Vrouwen zijn onderbelicht in het onderzoek van Buijs. Het onderzoek van Stichting OndersteBoven meldt echter dat 15% van de vrouwen in het half jaar voorafgaand aan deelname aan het onderzoek te maken hebben gekregen met bedreiging. Kwalitatief onderzoek onder vrouwen op plekken waar deze elkaar treffen (dus niet werven in de homomannenhoreca), zou dit in beeld kunnen brengen.

De taak van de overheid en de politie is natuurlijk om haar burgers optimaal te beschermen, met deze kennis kunnen specifieke maatregelen genomen worden:

Actiepunten:

- 1: Ophangen van camera's bij bekende homo uitgaansgebieden en er net buiten omdat er anders 'om de hoek' alsnog geweld wordt gepleegd. Aandacht moet er zijn voor de beperkte preventieve werking die er vanuit gaat en de belemmering die allochtone homo's mogelijk voelen zich in homo-uitgaansgebieden te begeven.
- 2: Intensivering van politie beveiliging in de bewuste 'piektijden' van anti homogeweld, met name in augustus. Dit kan zowel zichtbaar, als niet zichtbaar.
- 3: Installeren van een praatpaal bij homo-ontmoetingsplaatsen waar een directe lijn ligt met Roze in Blauw of mak mensen op z'n minst bewust wat ze kunnen doen bij (dreigend) gevaar. Uiteraard blijft 112 ook een goede optie om met de politie op een dergelijk moment in contact te treden. Aangeven waar de homo-ontmoetingsplaatsen zijn zodat er geen overlast is.
- 4: Koppel waar mogelijk verschillende bestanden aan elkaar, bijvoorbeeld die van jeugdzorg, hulpverlening en scholen. Door het aan elkaar koppelen maakt dat een probleemgeval niet van de ene instantie naar de nadere doorschuift zonder dat er iets veranderd. Maak hierbij gebruik van de huidige kennis over potentiële daders.
- 5: Campagnes op websites die de doelgroep in de breedte bereiken zoals gay.nl, gayromeo.com, gaydar.com maar ook bladen zoals Gay&Night en via specifieke roze evenementen zoals de Amsterdam Gay Pride om het werk, het succes en de mogelijkheden voor melding en aangifte bij de doelgroep onder de aandacht te brengen. De huidige campagnes moeten dieper de homobeweging penetreren door zich structureel in de gay media te presenteren, maar ook profielen op contactwebsites waar homo's een laagdrempelig berichtje kunnen sturen helpen. De websites zouden moeten worden overgehaald om een berichtje direct door te linken naar de mailbox van de politie. Ook moeten er via lesbo uitgaansgelegenheden en websites als femfusion.nl en linkinpink.nl expliciet aan lesbo's worden vermeld dat hun klachten over (seksuele) intimidatie door hetero's serieus worden genomen.
- 6: Bij het bespreken van jongeren die dreigen te ontsporen of lichte vergrijpen hebben gedaan, maak indien er enige indicaties zijn ook een koppeling naar potentiële problemen met homoseksualiteit. De politie kan hiermee verder afglijden voorkomen.
- 7: De lage meldingsbereidheid kan worden gestimuleerd door positievere beeldvorming over wat de politie doet met aangiften van discriminatie, de activiteiten van het homonetwerk Roze in Blauw en een snelle terugkoppeling van de vervolging. Wethouder Freek Ossel heeft dit laatste punt in januari toegezegd. Snelle en adequate informatie over vervolging is essentieel. Dit kan plaats vinden via de bestaande gaymedia-infrastructuur (zie ook punt 5).
- 8: Versterk het structurele veiligheidsoverleg tussen Politie Amsterdam-Amstelland (inclusief Roze in Blauw), Meldpunt Discriminatie Amsterdam en COC Amsterdam door een deze een jaarlijkse rapportage te laten opstellen rond resultaten, bevindingen en cijfers. Dit kan gebruikt worden als advies naar de betrokken organisaties maar ook naar DMO en OOV (openbare orde & veiligheid).
- 9: Roze in Blauw: een beperkt aantal agenten is vrij gemaakt voor Roze in Blauw, de rest leveren hun inzet naast het al bestaande werk. De druk is daardoor hoog op de te kleine hoeveelheid aantal politieagenten. Er moeten meer uren voor worden vrijgemaakt, met name voor de meldingen en communicatie (zie punt 5).
- 10: Reactie van politiepersoneel op aangifte is heel erg belangrijk! Rapport Buijs moet dus veel meer bekend worden op de werkvloer bij de politie. Er is veel te weinig zicht op het probleem en politiemensen op de vloer zijn te weinig bekend met noodzaak ervan. Als zij dat weten kunnen zij beter reageren op mensen die melden.
- 11: Wijs binnen het netwerk Roze in Blauw één specifiek contactpersoon aan die zich zal verstaan met de Transgendergemeenschap.
- 12: Daar waar het homo-uitgaansleven mixt met de heteronormatieve uitgaanswereld zal extra toezicht worden ingezet en extra sensitiviteit worden ontwikkeld voor de daar aanwezige conflictzones die veelal sluipend zijn. In het bijzonder gaat het dan om de omgeving van het Rembrandtplein en bij de toegangen tot de Reguliersdwarstraat aan zowel de kant van de Vijzelstraat alsmede Koningsplein.

Naast deze maatregelen om homo's fysiek te beschermen en de aangiftedrempel van homo's zo laag mogelijk te houden is er ook behoefte aan een drastische mentaliteitsverandering. Buijs concludeert over de mogelijke dadergroep: "Een opvallende bevinding is dat er weinig verschillen zijn in hoe er over homoseksualiteit gedacht wordt tussen de verschillende groepen (scholieren, risicjongeren en daders) die wij onderzochten. Hieruit kan de wat zorgwekkende conclusie getrokken worden dat de potentiële dadergroep erg groot is. Deze conclusie wordt gesteund door het feit dat veel daders van antihomogeweld hun delict niet planden: van georganiseerd en gepland 'potenrammen' is slechts op beperkte schaal sprake. De meeste incidenten die wij onderzochten ontstaan ter plekke: de situatie loopt uit de hand op het moment dat de daders geconfronteerd worden met een situatie die conflicteert met hun opvattingen over gender en seksualiteit."

Dit is de crux: hoe kunnen wij de potentiële dadergroep er van overtuigen dat zij een belang hebben bij de Amsterdamse homogemeenschap?

4.2. SOCIALE ACCEPTATIE VAN HOMOSEKSUALITEIT EN GENDERDIVERSITEIT IN DE STAD

Om sociale acceptatie van homoseksuelen te bewerkstelligen staat een aantal instrumenten tot onze beschikking. Vaak wordt beargumenteerd dat of het ene, of het andere instrument ingezet moet worden. Wij pleiten voor een gelijktijdige inzet van verschillende instrumenten, waardoor de verschillende wegen naar Rome bewandeld kunnen worden.

Het gaat dan ondermeer om:

- Voorlichting sensitiviteitsbouw en kennisvermeedering
- Dialoog wederzijds begrip
- Inzet van Frontliners rolmodellen en activisten
- Gay Straight Allianties HLBT en hetero slaan handen ineen
- Inzet Roze Olifant onwelwillendheid wordt omgezet in welwillendheid
- PinkCode sociale cohesie bouwen

Door zowel te confronteren als in debat te treden komt de potentiële dadergroep in aanraking met de kritiek die op hun denkbeelden leeft, door de gevolgen van hun denken (en daden), maar ook door de homo's en lesbo's zeer zichtbaar te maken. De zichtbaarheid van homo's en lesbo's, in zowel eigen kring als daarbuiten, dwingt hen om te erkennen dat homo's en lesbo's geen monsters zijn die ver weg van hen staan. De nabijheid en herkenbaarheid van de homo's en lesbo's zorgt er voor dat hun denkbeelden bijgesteld moeten worden.

Voor de integrale confrontatie en debat strategie moeten potentiële daders moeten worden eerst geconfronteerd met homoseksualiteit in eigen kring. Dit om het wij-zij beeld te ondermijnen. Daarnaast zal de toegevoegde waarde van homoseksualiteit voor het eigen leven moeten worden benadrukt. Dit om positieve identificatie verder te stimuleren. Homoseksualiteit wordt dan de lakmoesproef voor het eigen welbevinden. Het beeld van de homo die gepest wordt in een samenleving, is dezelfde samenleving waar ook de Marokkaan bij de deur van de discotheek wordt geweigerd. Dit besef moet vaker over het voetlicht worden gebracht. Hieronder volgt een overzicht van de initiatieven waar de gemeente een rol in kan spelen.

4.2.1 SPORT ALS DEEL VAN SOCIALE ACCEPTATIE

Sport is van oudsher een belangrijke manier om mensen met elkaar te verbinden. De Gay Games worden telkens weer genoemd als het hoogtepunt van Amsterdam als homohoofdstad. Het mag dan ook geen verwondering wekken dat op het gebied van sport er onder de deelnemers veel ambitie is.

Sport is een omgeving waar mensen in diversiteit samen functioneren. Daarnaast is sport een omgeving waar waardenoverdracht plaats vindt. Onder de vlag van bestrijding van homofobie binnen de sport en het creëren van een veilig klimaat voor iedereen, kunnen normen en waarden ter acceptatie van homoseksualiteit worden overgebracht.

Daartoe kunnen campagnes een goede bijdrage leveren. Ook dienen leiders binnen de sport een grotere mate van sensitiviteit te ontwikkelen om vormen van moderne homofobie en uitsluitingsmechanismen van homoseksualiteit te herkennen en daar adequaat op te reageren. Van professionele sporters en sportclubs mag verwacht worden dat ze een actief homobeleid ontwikkelen. De stad heeft hier een voortrekkende rol in. Dit kan door een conferentie over homofobie in de sport te organiseren, waarbij de uitnodigende partij voldoende autoriteit heeft om beweging binnen vooral de niet-welwillende sportorganisaties te realiseren.

Actiepunten:

- 1: Spreekkoren betekenen einde van wedstrijden.
- 2: Sensitiviteit training over homoseksualiteit voor trainers, coaches en scheidsrechters in de amateursport.
- 3: Zichtbaarheid van Amsterdamse homoseksuele sporters en rolmodellen bevorderen.
- 4: Opzetten van Gay Straight Allianties op sportscholen en sportverenigingen.
- 5: Een concreet voorbeeld van bevorderen van ontmoeting is homo's met hetero's laten sporten, hier valt veel plezier te beleven en men leert open en vriendelijk met elkaar om te gaan. Zet in een van de stadsdelen een pilot op met goede begeleiding van de betrokken (zelf)organisaties. Advies is om dit te doen in een stadsdeel waar men op dit moment nog weinig actief is op het terrein van homo-emancipatie.
- 6: In navolging van het boek 'Gelijk Spel' en de daaruit voortkomende initiatieven samen met de John Blankenstein Foundation and Homosport Nederland homoseksuele topsportrolmodellen op lokaal niveau zichtbaar maken
- 7: Organiseren en faciliteren van een Amsterdamse werkconferentie 'professionele sport en homoseksualiteit'.

4.2.2 SOCIALE ACCEPTATIE IN ETNISCHE KRINGEN

Uit het onderzoek van Buijs bleek dat Marokkaanse jongens oververtegenwoordigd zijn in de daderstatistieken. Mogelijke verklaringen voor hun oververtegenwoordiging zijn herproductie van culturele tradities uit het Rifgebergte, groepsdynamiek in een straatcultuur onder Marokkaanse jongeren, de aantrekkingskracht van radicale islam en het gepolariseerde debat over de multiculturele samenleving. Ook andere etnische minderheden zoals binnen Surinaamse en Antilliaanse gemeenschappen hebben nog steeds grote moeite met homoseksualiteit. Een specifieke aanpak om deze oorzaken weg te nemen lijkt hier dan ook wenselijk. Er zijn grofweg twee gradaties in de potentiële dadergroep die bereikt moeten worden: de orthodoxe en traditionele leden van etnische gemeenschappen en specifiek jonge schoolgaande en schoolverlatende mannen, zeker de groep die zonder startkwalificaties uitstroomt. Uit onderzoek blijkt dat vooral de laatste daadwerkelijk geweld plegen.

In de aanpak van de problemen gaat het erom dat:

- Duidelijk wordt gemaakt dat homoseksualiteit bestaat
- Een onlosmakelijk onderdeel is van de samenleving
- In de eigen gemeenschappen eveneens voor komt
- Afwijzing van homoseksualiteit ook betekent dat er sprake is van afwijzing van een deel van de eigen groep,
- Afwijzing van homoseksualiteit ook een belemmering is voor integratie en het vergroten van eigen kansen in de Nederlandse samenleving,
- Een maatschappij waar onderdrukking van de ene minderheidsgroep ook grote risico's inhoudt voor andere minderheidsgroepen bij veranderend maatschappelijk klimaat – de strijd moet samen gevoerd worden

Allochtone lesbiennes zijn de blinde vlek binnen de homogemeenschap. Ze zijn een moeilijk te bereiken doelgroep. De mogelijkheid voor allochtone lesbiennes om anderen te ontmoeten is erg klein. In de meeste allochtone gezinnen krijgen meisjes minder vrijheid dan jongens. Hun weg is vaak al uitgestippeld, trouwen en kinderen krijgen ligt voor de hand. Als je dan geconfronteerd wordt met gevoelens voor een ander meisje, ziet de toekomst er al vlug somber uit. Veel van deze meisjes kiezen hoe dan ook voor een huwelijk met een man en “lijden in stilte”.

Actiepunten:

- 1: Homoseksuelen uit de verschillende etnische kringen moeten een gezicht krijgen en de kans krijgen om hun verhaal te vertellen. Zichtbaarheid verwerpt de mythe dat homoseksualiteit alleen voorkomt in de Westerse wereld. Daarbij moet ervoor gewaakt worden dat er sprake is van naar binnen gekeerde zichtbaarheid, zoals dat nu nog te vaak vorm krijgt. Externe uitspraken met groot bereik en het daaraan bijna onvermijdelijk gevoelde conflict of confrontatie is daarbij essentieel. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld een boot tijdens de Amsterdam Gay Pride of een roze evenement midden in een ‘problematische’ buurt.
- 2: In etnische kring zoeken homo's die een actieve rol spelen in de eigen gemeenschappen en een rolmodel kunnen zijn voor die gemeenschap, en hen actief steunen. Dit zijn de zogenoemde frontliners. Deze frontliners kunnen worden ingebed in de allochtone zelforganisaties.
- 3: Jongerenwerkers die in aanraking komen met allochtone jongeren een sensitiviteitstraining geven. Deze jongerenwerkers dienen allen mee te doen met het project ‘De Dialoog’ . Omdat zowel aan allochtone als autochtone kant wordt gezwegen over het onderwerp kan het zijn dat zij vertekende beelden hebben hoe over homoseksualiteit wordt gedacht. Vaak zijn deze jongerenwerkers zelf homofob. Door de dialoog worden hun beelden doorbroken en kunnen zij eventueel in samenwerking met het COC doorgaan met hun voorlichtingswerk.
- 4: Ouders zijn een belangrijke doelgroep, juist waar het attitudeverandering bij jongeren betreft. Voorlichting op school kan bij geïsoleerd levende ouders vaak leiden tot het afwijzen van de geleerde tolerantie. Bij huidige methodieken zijn de ouders een lastig bereikbare doelgroep. Via de wijkcentra, koffiehuisen en moskeeën zal het onderwerp geagendeerd moeten worden. Dit betekent dat de verantwoordelijke organisaties, veelal allochtone zelforganisaties, ingeschakeld worden. Ook de inzet van hetero's die samen optrekken met homo's is een goede optie. Dit gaat via de weg van geleidelijkheid, heeft een lange adem nodig en zal vooral over de bandbreedte van antidiscriminatie moeten worden ingestoken. De inzet van convenanten en manifesten zoals met HTIB (Turkse Arbeidersvereniging) kunnen daarbij helpen.
- 5: Informatie is een belangrijk hulpmiddel bij het wegnemen van vooroordelen, met name in etnische zelforganisaties moet veel aan voorlichting worden gedaan. Liefst vanuit mensen uit de eigen gemeenschap naast voorlichters uit de “autochtone” homobeweging. Welwillende organisaties worden geïdentificeerd en die gaan in samenwerking met de homobeweging aan de slag, middels de GSA's.
- 6: Doorverwijzing naar de juiste instellingen is van groot belang, te vaak wordt een ‘eigen’ oplossing gezocht, mede omdat reguliere instellingen vaak onvoldoende geschoold of deskundig zijn. Kijk bv. naar Veilige Haven. Hiertoe moet voldoende geschikt doorverwijzingsinformatie en materiaal beschikbaar zijn en op de juiste plekken worden gedistribueerd. Ook kan de training voor vertrouwenspersonen van het COC een rol spelen.
- 7: Via betaalde pagina's in media-uitingen bericht op etnische gemeenschappen zal homoseksualiteit en de achtergronden daarvan zichtbaar en beschikbaar moeten worden gemaakt.
- 8: Tijdens evenementen gericht op of vanuit de etnische gemeenschappen wordt homoseksualiteit een onderdeel van de programmering. Dit vergt morele druk vanuit de gemeente en actieve inzet vanuit de homobeweging. Het Roze Kwakoe en Gay India tijdens het Amsterdam India Festival zijn hier goede voorbeelden van.
- 9: Vanuit de politie wordt aangedrongen op hulp en steun bij het verder uitbreiden van de registratie van incidenten. Het stimuleren van melden van discriminatie is voor homo- en zelf organisaties een belangrijke hulpmiddel naar de politie.
- 10: Om lesbische en biseksuele moslima's zichtbaarder te maken zouden in Amsterdam projecten als Broos van COC Midden Nederland, OFRA en IDEA moeten worden gestart.
- 11: Een beproefd resultaat van het samen werken op stadsdeelniveau is het opstellen en ondertekenen van een gemeenschappelijk manifest, voor sommige bedrijven of sleutelfiguren ook uit te werken als een gedragscode. Het opstellen en ondertekenen van een dergelijk manifest creëert zichtbaarheid voor het thema van de achterblijvende sociale acceptatie en bevordert de betrokkenheid van (sleutelfiguren uit) de achterban bij het ontwikkelen van een aanpak. Feitelijk spreken we hier over wijkgerichte GSA's. De ontwikkelingen binnen Zuid-Oost en Slotervaart zijn hier hoopvolle voorbeelden van.
- 12: Naast registratie is ook monitoring van wat er gebeurd in de stad een belangrijk instrument, Amsterdam is in een aantal monitoren ook vragen over seksuele gerichtheid weer aan het opnemen. Naast bespreekbaarheid van homoseksualiteit onder de autochtone bevolking is juist ook het vergroten van de weerbaarheid van allochtone homoseksuelen belangrijk, zowel als rolmodel in de eigen gemeenschap en als diversiteitsbevordering in de homogemeenschap zelf. Daarnaast dient het project

Veilige Haven als opvang van slachtoffers gesteund te worden.

13: Belangrijk is om het debat niet te voeren over religie, maar langs de lijnen van maatschappelijke verantwoordelijkheid voor individueel handelen. Iedereen is in Nederland voor de wet gelijk. Het debat over de opvattingen binnen een religie, bijvoorbeeld over homoseksualiteit als gelovig moslim of christen hoort thuis in de religieuze gemeenschap zelf en zal vaak pas volgen op maatschappelijke veranderingen.

14: Voor jongeren is homofobie vaak ook verbonden aan identiteitsgevoel, of een culturele identiteit die men in haar /zijn vrije tijd beleefd. Bekend voorbeeld zijn Caribische zangers die teksten hebben over homo's ophangen of verbranden. Dit kan een hele sterke culturele invloed hebben op de afname van tolerantie. Er moet meer aandacht zijn voor het sterke effect van culturele homofobie uitingen op jongeren.

15: In de begeleiding van opvoeding wordt nog nauwelijks aan bespreekbaarheid van homoseksualiteit en deskundigheidsbevordering gedaan, hier ligt nog veel werk.

16: Creëer een groeimodel voor weerbaarheid van allochtone homoseksuele jongeren, zorg dat etnische jongeren beter georganiseerd raken, maar neem hier tijd en middelen voor op minstens middellange termijn.

4.2.3 SOCIALE ACCEPTATIE DOOR MIDDEL VAN KUNST EN CULTUUR

De Amsterdam Gay Pride betreft nadrukkelijk culturele instellingen om cultuurprogramma's onderdeel te maken van de Pride. COC Amsterdam heeft haar plek bevochten bij het Kwakoefestival. Meer voorbeeld zijn er te vinden. De homogeenschap doet haar best. Maar omgekeerd blijft het stil. De Uitmarkt, Sail Amsterdam, Holland Festival en anderen zouden de HLBT-gemeenschap mogen betrekken. Daartoe wordt samengewerkt met de Amsterdamse HLBT-gemeenschap waar expertise is over wat wel en niet werkt.

Er is weinig aandacht voor de bijdrage van homoseksuelen aan de Nederlandse kunst en cultuurwereld. Bewust of onbewust worden de seksuele voorkeuren verborgen gehouden, danwel uit overtuiging dat alleen het werk er toe doet, danwel regelrechte angst voor de reacties. De samenstellers van de Lesbo Encyclopedie constateerden dat sommige kunstenaressen niet in de encyclopedie wilden staan. "Ze zeiden: 'Als ik merk dat ik erin sta, ga ik je een proces aandoen. Want ik ben privé wel lesbisch maar daar merk je niks van in mijn werk'. Ze wilden niet alleen vanwege hun geartheid genoemd worden. Het ging vooral om vrouwen die in de jaren zeventig erg met hun lesbisch zijn bezig waren geweest maar dat nu niet meer deden. Misschien waren ze bang voor dat etiket." (interview Trouw 11 maart 2009)

De bekendheid van homoseksualiteit in kunst en cultuur kan het beeld dat homo's en lesbo's alleen bezig zijn met seksualiteit bijstellen en maakt het laagdrempeliger om met homo's en lesbo's om te gaan. Door musea te wijzen op het thema zou hier verbetering in kunnen brengen.

De verschillende musea die er zijn richten zich slechts op incidentele basis op homoseksualiteit. Dat er behoefte is aan meer blijkt uit het succes zoals een tentoonstelling over homo's in de Tweede Wereldoorlog. Het homomuseum voor homoseksualiteit en maatschappij kan de leemte structureel vullen, hetgeen de overige musea niet ontslaat van toenemende inzet in deze. De collectie van musea is op dit moment erg heteronormatief ingesteld. Musea moeten zelf de homo's als interessante doelgroep leren kennen en zich structureel hier op gaan richten. In de overlegorganen tussen musea moet de homobeweging haar eigen rol gaan vervullen door toe te treden tot deze organen. Stichting Homomuseum lijkt hiertoe het juiste gremium te zijn. Een conferentie hierover, ondersteund vanuit de gemeente, kan de noodzakelijke aanzet blijken te zijn.

Creativiteit is essentieel voor andere initiatieven die vanuit Amsterdam uitgaan, zoals Amsterdam Topstad. Uit onderzoek is gebleken dat creativiteit op zijn best is als er een homovriendelijk klimaat heerst. De creatieve industrie wordt nog te heteronormatief benaderd, dit zou anders kunnen door de sleutelpositie van homo's hierin te erkennen, homoseksuele creatieven/ondernemers als groep serieus te nemen en geld te geven. Dit heeft een dubbel doel: homo-emancipatie en economisch doel. Het is een wisselwerking: Bedien homoseksuele gemeenschap om Topstad te blijven/worden. Daarbij zou de Amsterdamse creatieve en culturele sector uitgedaagd mogen worden om campagnes die sociale acceptatie bewerkstelligen te ontwikkelen en vorm te geven.

Actiepunten:

1: Het college sluit convenanten met festivalorganisatoren, zeker zij die vanuit subsidies worden mede gefinancierd, om roze programmeringen aan de programma's toe te voegen.

2: Rolmodellen uit de kunst- en cultuurwereld zichtbaar maken en hun positieve toegevoegde waarde aan de stad en bestaan benoemen.

3: Ondersteuning bij de oprichting van het museum voor homoseksualiteit en maatschappij – waarbij de nadruk ligt op de emancipatoire en voorlichtende werking van een dergelijk instituut.

4: Convenanten sluiten met musea voor een toenemende aandacht voor de thematiek homoseksualiteit in relatie tot maatschappij – mede door toetreding van stichting homomuseum tot de daartoe geëigende overlegorganen.

5: Jaarlijkse wedstrijd uitschrijven waarin de culturele en creatieve sector van Amsterdam wordt uitgenodigd een campagne of zichtbaarheidactiviteit neer te zetten die ook wordt uitgevoerd met als doel bevordering sociale acceptatie. Voor uitvoering is dan budget beschikbaar.

4.2.4. SCHOLEN

Hoewel er ontegenzeggelijk goede voorbeelden zijn zoals de inzet van kwartiermakers, zijn er nog steeds veel scholen in Amsterdam die homoseksualiteit geen aandacht geven. Dit is niet langer acceptabel. Het rapport van Buijs geeft aan hoe slecht het is gesteld met het klimaat op de scholen: 66% vindt homoseksualiteit vreemd, 42% neemt aanstoot aan een zoenend homostel. Van alle jongeren wil 40% een homo niet in zijn of haar vriendenkring. Deze homovijandige sfeer moet doorbroken worden. In Nederland hebben wij echter vrijheid van onderwijs, waardoor veel scholen weigeren aandacht te besteden aan homoseksualiteit. Uit onderzoek blijkt dan ook dat 61,3% geen aandacht op school wordt besteed aan homoseksualiteit, 86,1% geeft aan geen voorlichting te hebben gehad vanuit het COC. Het COC Amsterdam claimt een bereik van 40% van de middelbare scholieren.

Voorlichting is alleen mogelijk als schoolbesturen en management daarmee instemmen. Uit ervaring van de stichting Rotterdam Verkeert is dat alleen mogelijk als er wordt gekozen voor een brede aanpak die gericht is op veiligheid of antidiscriminatie. Specifieke voorlichting wordt meestal geweigerd.

Scholen zijn de belangrijkste vormingsbron voor kinderen en jongvolwassenen, hier is de sociale acceptatie voor een groot deel te bereiken. Het is dan ook dat nadat er intensief contact is geweest over voorlichtingsprojecten er een volgende stap moet worden genomen.

Door ruchtbaarheid aan hun weigering om aandacht te besteden aan homoseksualiteit zullen scholen bewogen moeten worden voorlichting over homoseksualiteit aan de derde en vierde klassen te geven. In Rotterdam is het voormalig wethouder van den Anker gelukt een convenant te sluiten met alle scholen om dit te bewerkstelligen. Bij de collegewisseling is dit echter weer stil gevallen. De aanpak van den Anker kan model staan om binnen een jaar alle scholen in Amsterdam te bewegen homoseksualiteit onderdeel te laten zijn van het lesplan. Voor de homobeweging is dit een absolute eis.

De volgende instrumenten staan ter beschikking:

1: De Gay Straight Allianties in Amerika zouden ook op onze middelbare scholen geïntroduceerd kunnen worden.

In de hele stad moeten GSA's worden gesloten. Een GSA is een verband waarin homoseksuelen en heteroseksuelen gezamenlijk de handen ineen slaan, aan de hand van een convenant waarin zeer concrete initiatieven in staan om homoseksualiteit zichtbaar te maken, veiligheid te bieden en homofob gedrag tegen te gaan. GSA's kunnen gesloten worden op groepsniveau zoals leerlingen van een klas, maar ook tussen organisaties zoals een homo-organisatie en een voetbalclub.

De werking van een GSA is echter alleen gegarandeerd als aan een aantal voorwaarden wordt voldaan:

- 1) de GSA is bijzonder concreet in een aantal praktisch eenvoudig realiseerbare actiepunten
- 2) de GSA wordt ondertekend door een aantal betrokken met diverse achtergrond
- 3) de GSA is publiek toegankelijk en opvraag- of beschikbaar
- 4) zij die betrokken zijn bij de ondertekenaars moeten de kans hebben zich eveneens aan te sluiten de GSA
- 5) er is een externe objectieve evaluatie van de voortgang van de GSA waarbij de ondertekenaar aanspreekbaar zijn op de ondertekening

Actiepunten:

- 1: Er komt een centraal Amsterdams GSA-register waar alle GSA's in Amsterdam gesloten worden opgenomen en voortgang wordt bewaakt
- 2: Er komen raam-GSA's voor verschillende doelgroepen en organisaties die als leidraad kunnen dienen voor een goede GSA
- 3: Er komt een campagne gericht op scholen, sportclubs, (zorg-)instellingen en bedrijven om intern GSA's te sluiten
- 4: Net zoals de gemeente de koploperovereenkomst met minister Plasterk heeft gesloten, zorgt de gemeente dat ze specifieke GSA's sluit met koepelorganisaties waar ze partnerschaprelaties meer heeft en de homobeweging.

2. Er moet meer aandacht komen voor seksualiteit in een brede context.

Basisonderwijs

Belangrijk: genderseksualiteit aan de orde stellen vanaf basisonderwijs, acceptatie is dan nog gemakkelijk. Via boekjes laten wennen aan man/man, vrouw/vrouw. Laagste klassen basisonderwijs: boeken als de Koning en de Koning worden geïntroduceerd. Groep 8 basisonderwijs: specifiek voor deze groep worden lesplanketten gelanceerd, waarbij de verbinding wordt gelegd met lessen over discriminatie zoals in Zeeburg reeds gebeurd.

Middelbare school

Nog te vaak heeft men een negatief beeld over mannelijke homoseks, walging stigma van de associatie en een vervormd pornografisch beeld van lesbische seksualiteit. In lessen verzorging op de middelbare school wordt al aandacht besteed aan SOA en anticonceptie, hier zouden relaties en homoseksualiteit ook aan bod kunnen komen. Dit sluit ook aan met de wens van minister Plasterk.

Onderbouw middelbaar onderwijs

Interactief theater zoals 'AanZ' dat in Nijmegen groot succes boekt wordt geadopteerd. Klas 3 en 4 middelbaar onderwijs: voorlichtingslessen zoals het COC. Het project 'Roze op school' in Rotterdam zou in Amsterdam navolging moeten krijgen.

In dit project wordt in een serie gesprekken ingegaan op het thema homoseksualiteit door verschillende invalshoeken te nemen als veiligheid en discriminatie. Uit ervaring blijkt dat de invalshoeken homoseksualiteit bespreekbaar maakt. Als mogelijke excursie leerlingen meenemen naar homomonument.

ROC's

Inzet van het beschikbare lespakket 'Rollen' van COC Nederland dat in Den Haag het licht reeds zag. Voorlichting over homo(seks) op scholen, maar vooral ook over homorelaties en gezinnen.

Universiteiten en Hoge Scholen

Op universiteiten en hoge scholen moeten er zichtbare homo-emancipatieprojecten zijn, er is daar geen stellingname, in studentenverenigingen is het onderwerp vaak nog een taboe. UvA-pride zou zich daartoe verder moeten ontwikkelen. Homostudies zijn nog veel te klein in Nederland, maar 10 mensen die zich er mee bezighouden.

Islamitische scholen

In de Islam is homoseksualiteit een taboe. De bestrijding hiervan moet op Islamitische scholen zelf aan de orde komen waarbij we progressieve krachten nodig hebben om de orthodoxe opvattingen af te zwakken. De onderwijsinspectie moet daar op toezien. Voor het overige geldt dat voorlichting ook op deze scholen gewoon plaats vindt. Ditzelfde geldt overigens in gelijke mate ook voor scholen op christelijke grondslag.

Actiepunten:

- 1: Boeken als de Koning en de Koning beschikbaar maken voor basisonderwijs
- 2: Aandacht voor relaties en seksualiteit op school aan bod laten komen
- 3: Interactief theater AanZ, voorlichtingslessen, lespakket rollen, projecten als 'Roze op school' beschikbaar maken en aanbieden aan de diverse schooltypen in Amsterdam
- 4: Startsubsidies voor UvA-pride met als opdracht zicht te ontwikkelen tot een HBO en WO-platform ten behoeve van GSA op betrokken instellingen
- 5: Toezichthoudend orgaan instellen die in de gaten houdt of wel of geen voorlichting over homoseksualiteit vorm krijgt op scholen met religieuze grondslag.

3. Veiligheid binnen onderwijs:

Van groot belang is het dat binnen onderwijsinstellingen vertrouwenspersonen zijn met kennis van HLBT-thematiek al dan niet in relatie tot op de school aanwezige dominante culturen. Deze vertrouwenspersonen moeten eenvoudig benaderbaar zijn en ten aanzien van homoseksualiteit sensitiviteitstraining hebben ondergaan. Deze personen zijn aanspreekpunt voor zowel leerlingen, docenten alsmede ouders.

Actiepunten:

- 1: Aanbieden sensitiviteitstrainingen voor vertrouwenspersonen op scholen
- 2: Aanleggen publiek beschikbaar register van HLBT-vertrouwenspersonen

4. Daar waar de school weigert zicht in te zetten voor een actief homovriendelijke beleid op gronden van religieuze of andere bezwaren, zal de gemeente opstaan en dit te weigeren. Daarnaast zou via een jaarlijkss monitoring de homovriendelijkheid van scholen en hun inzet moeten worden gemeten.

Actiepunten:

- 1: Er moet een verplichte jaarlijkse monitoring op scholen vanuit de gemeente worden opgezet waarin de inzet t.a.v. HLBT's wordt gemeten.
- 2: In het openbaar publiceren van de beste en de slechtste school. Voorbeeld is het Nijmeegs project.

4.2.5. WERK

Iedere dag opnieuw zijn er honderdduizenden mensen die in Amsterdam elkaar treffen op de werkvloer. Een groot gedeelte van de homoseksuele mannen en lesbische vrouwen heeft het gevoel op de werkvloer niet zichzelf te kunnen zijn. Daarnaast is er regelmatig sprake van uitsluiting en vormen van pestgedrag, die vaak onder de oppervlakte voor het bedrijf verborgen blijven. Het veel gehoorde 'bij ons is er geen probleem' is een schijnveiligheid. Het beleid ten aanzien van de werkvloer in Engeland staat model voor wat Amsterdam zou kunnen doen.

Er bestaat nu een paar jaar bij multinationals het zogenaamde Company Pride netwerk, maar verreweg de meeste bedrijven hebben geen diversiteitsbeleid. Een bottom up aanpak moet voor acceptatie zorgen op de werkvloer: sterk in je schoenen staan. Er moeten best practices draaiboeken komen, die ook gehanteerd worden.

Voor transseksuelen is het vaak moeilijk om aan de bak te komen, waarbij tijdens sollicitatiegesprekken wordt gerept over een 'gebrek aan representativiteit'.

Transgenders worden vaak geconfronteerd met negativiteit en afkeur van collega's.

Bedrijven moeten worden gestimuleerd in het P&O beleid etnische en seksuele diversiteit op te nemen. Bewustwordingscampagnes kunnen hiertoe worden ingezet. Hier zijn zeer geschikte Belgische voorbeelden van beschikbaar. Ook kan het systeem van GSA voor bedrijven worden gelanceerd.

De gemeente en aan haar gelieerde organisaties en diensten hebben zelf ook een voorbeeldfunctie. Door een actief diversiteits- en sensitiviteitsbeleid dat actief uitgedragen wordt is er een uitstraling naar de rest van de stad, ook naar het bedrijfsleven. Hiertoe kan worden aangesloten bij het gemeentebreed lopende project op het gebied van diversiteit. Door de gemeente te laten aansluiten bij Company Pride is het voor het bedrijfsleven geen optie meer om te zeggen dat het een luxe product is waar in tijden van economische crisis op gekort mag worden.

Een Amsterdamse Equality Index zorgt ervoor dat bedrijven worden gestimuleerd HLBTVriendelijk beleid vorm te geven. Ze is een waakhond en functioneert als loket dat de diversiteitswaarborg actief onderhoudt.

Actiepunten:

- 1: Er komt een Amsterdamse Company Pride Platform, inclusief bijbehorende equality index.
- 2: Er komt een juridische buddy voor transgenders in transitie op de werkvloer.
Ongewenste omgangsvormenbeleid
- 3: Er komen zichtbaarheids- en voorlichtingscampagnes die homoseksualiteit op de werkvloer zichtbaar maken.
- 4: De gemeente en aan gelieerde organisaties en diensten sluiten zich op basis van een goed behaalde score op de Equality Index aan bij het Company Pride Platform.

4.2.6. ZORG

Homo's en lesbo's hebben vaak specifieke zorg nodig; deze behoefte wordt echter niet als zodanig erkend. Zo hebben homo's en lesbo's veel vaker depressieve en suïcidale gevoelens, is hun sociale huishouding anders van vorm dan bij heteroseksuelen en hebben homoseksuele mannen boven gemiddeld last van SOA's en HIV. Ouderen worden in verzorgingstehuizen geconfronteerd met nog homofobe leeftijdsgenoten en zijn gedwongen in de kast terug te keren. Voor gehandicapten is er een dubbele problematiek om in de maatschappij en homowereld mee te draaien. Schorer die op dit vlak veel en goed werk verricht heeft hiervoor blijvende ondersteuning nodig.

Het zou dus goed zijn als er meer expertise kwam die deze specifieke zorg kan bieden. Zo zou er een psycholoog zich in Mentrum zich uitsluitend op homoseksuelen moeten richten. Deze zou affiniteit met homoseksualiteit hebben en bekend zijn met homo's en hun (sociale) relaties.

Heteroseksuele doktoren hebben vaak niet door hoe homomannen hun seksualiteit beleven en hoe SOA en hiv door gebrekkige informatie verspreid kan worden. Dermatologen en huisartsen dienen te worden onderwezen in de seksuele technieken van homoseksuele mannen. Dit betreft dan vooral jonge hulpverleners en hulpverleners uit hoeken van de samenleving waar homoseksualiteit problematisch ligt.

Een veel geboorde klacht is dat er in verzorgingstehuizen veel te weinig aandacht is voor mogelijke roze ouderen. Daarnaast is de homofobie onder ouderen ronduit schokkend te noemen. De analyses en de aanbevelingen uit het groenboek dat eerder in opdracht van ondermeer COC Nederland en Anbo verscheen zijn onverkort van kracht en dienen opvolging.

Actiepunten:

- Er moet een publiciteitscampagne komen, met het voorbeeld van de oude Raai waar roze ouderen samenkomen, gefaciliteerd door de bestuurders van zorgverleners, al dan niet daartoe moreel gemotiveerd door de gemeente
- Er moeten meer positieve verhalen over roze ouderen komen, die met regelmaat moeten terugkeren in de media
- Trainingen over omgaan met verschillen
- Gemeente moet een rol in deze kwestie nemen
- Nieuwe Nederlanders als rolmodellen aantrekken

4.2.7. PRETTIG LEVEN IN DE BUURT

Er moeten in probleemstadsdelen ferme boodschappen afgegeven worden. Een belangrijk deel van de incidenten doen zich voor in de eigen buurt. Er werd gesproken over jongens die ze in elkaar slaan, dingen roepen als ze over straat lopen. Er is homogeweld in Oost, Slotervaart, Oud-West, Geuzenveld en Zeeburg. Het gevoel van veiligheid wordt echter ook ondermijnd door een gebrek aan sociale cohesie tussen homoseksuele mannen, lesbische vrouwen en transseksuelen onderling. Onder meer door gebrek aan besef waar deze in de buurt eveneens woonachtig zijn. Er moet een model komen om roze sociale cohesie te versterken.

Een veel geroepen initiatief zijn de zogenaamde Pink postcode wijken. Hierin komen homo's bij elkaar die in dezelfde postcode buurt wonen. Zo versterk je de onderlinge band, en is er een platform om nieuwe activiteiten te ontplooiën. Vooral sportactiviteiten worden genoemd, die met hetero's zouden kunnen plaatsvinden. Deze initiatieven verdienen meer navolging.

PinkCode

Op wijkniveau zijn er twee initiatieven vorm gegeven waar homoseksuelen uit een beperkt postcodegebied zijn uitgenodigd voor een samenzijn. Deze bijeenkomsten blijken in een grote behoefte voorzien. In korte tijd wordt een bestand opgebouwd van homoseksuelen mannen en lesbische vrouwen, die elkaar veelal niet kennen of van elkaar de seksuele geaardheid niet weten. Dit leidt tot een aanzienlijk versterking van de roze sociale infrastructuur. Dit beweegt zich op het niveau van 'vakantiewacht' tot en met het gevoel samen sterk te staan en samen gerichte actie te kunnen nemen tegen homofobe acties. Een aanvullende ambitie, of opdracht, mag zijn het betrekken van de lokale gemeenschap, zodra het sociale netwerk zich voldoende heeft kunnen ontwikkelen. Een PinkCode werkt onder voorwaarde dat:

- de betrokkenen uit een beperkt gebied komen
- de bijeenkomsten wijklokaal plaats vinden
- een informele organisatie wordt nagestreefd

Actiepunten:

- 1: Via een lokale mediacampagne het fenomeen PinkCode onder de aandacht brengen en lokale coördinatoren aanzoeken
- 2: via een eenvoudige website de PinkCodes bundelen om voor geïnteresseerden contact mogelijkheid te bewerkstelligen
- 3: beschikbaar stellen werkbudgetjes voor de eerste twee activiteiten – kleinschalig

Een ander instrument is de opzet van buurtregiegroepen op wijk of stadsdeelniveau met betrokkenheid van lokale stakeholders. Te denken valt aan overleg van buurtregisseurs, maatschappelijk werkers, jongerenwerkers, COC, et cetera over verloop van incidenten en gebeurtenissen in een buurt. Bied hen de mogelijkheid naast coördinatie van samenwerking ook eigen activiteiten te ontwikkelen. Juist omdat sociale acceptatie op direct persoonlijk contact gebaseerd is, is het zo belangrijk op heel lokaal niveau actualiteiten en sfeer goed te kunnen regisseren.

Actiepunten:

- 1: Lokale stakeholders zoals wijkagent, buurtcentrum of maatschappelijk werken buurtregiegroepen laten opzetten. Als voorbeeld dient het stakeholder team dat Bos en Lommer nu opzet.

5. AMSTERDAM ALS GAY CAPITAL: POSITIE VERLOREN, RAMPSPOED GEBOREN?

Als redenen voor het verliezen van de topositie worden genoemd dat de vrijheid die wij in Amsterdam ervaren (gelukkig) ook in andere Europese steden is te ervaren, dat homoeristen niet elke keer weer naar dezelfde stad willen en de ‘vertrutting’ in Amsterdam (onder meer de openingstijden, rookverbod, glas op straat, gebrek aan veilige cruisegelegenheden en het strikte drugsbeleid worden genoemd). Ook komen andere Nederlandse steden met een bruisender uitgaansleven, waardoor homo’s en lesbo’s niet meer automatisch uitwijken naar Amsterdam, zoals vroeger wel het geval was. Het ‘gay gevoel’ in Amsterdam is na de Gay Games van 1998 wat slechts geworden.

In de jaren ‘70 was Amsterdam een stad waar homoseksualiteit zichtbaar kon zijn.

Probleem: Nu de homoacceptatie ogenschijnlijk voltooid is zie je dat de kastdeur op een kier staat en dat we langzaam aan de kast weer worden ingeduwd.

Het homomonument en homohuwelijk zijn in Amsterdam ontstaan. Dat is uniek! Maar dat was mogelijk, omdat Amsterdam een vrije en liberale stad is. Het liberale gevoel en het diverse klimaat van Amsterdam zou altijd voorop moeten staan. Of het nu gaat om HLBT’s, andere culturen en diversiteit of mensenrechten. Het zijn van Gay Capital is daarvan een enkel aspect. De Gay Straight Alliantie moet vanzelfsprekend zijn.

Amsterdam is een stad met veel, vrije broedplaatsen van creativiteit en innovatie. Dit beperkt zich niet tot de homogemeenschap. Die broedplaatsen spreken een diverse groep van vrije en creatieve mensen aan. Unaniem leeft de wens dat als je Amsterdam als homoerist bezoekt het een unieke ervaring moet zijn. Veel nu grote evenementen zijn ‘underground’ ontstaan.

Homoeristen komen in grote getale naar Amsterdam, in essentie om drie redenen. Om te feesten of uit te gaan, vanwege de homosport of vanwege de cultuur.

Er is meer te doen dan op het eerste oog lijkt. Zo is er naast de Amsterdam Gay Pride ook Pink Christmas en Koninginnedag. Maar ook clubs en feesten als Rapido, Furball, XXXLeather, M.U.L.T.I.S.E.X.I., Bear Necessity of UNK en binnenkort het openlucht festival Lovedance zijn redenen voor veel buitenlanders om naar Amsterdam te komen.

Homo’s komen ook in grote getale om te sporten. Elk jaar worden er tientallen sportevenementen georganiseerd door de lokale homosportorganisaties als NetZo, Upstream, GSA, Tjigertje, Smashing Pink, Smash Amsterdam en The Lowlanders. In de homowereld heeft Amsterdam, na de Gay Games in 1998, nog steeds een goed naam.

Tenslotte is cultuur belangrijk. Naast de bekende musea komen homoeristen voor korenfestivals (‘Various Voices’) maar ook voor de filmfestivals zoals het Amsterdams Gay & lesbian Filmfestival de Roze Filmdagen, het internationaal unieke Transgender Filmfestival en bijvoorbeeld het Queer Tango Festival komen toeristen naar Amsterdam. Wel is extra initiatief en innovatie op dit terrein gewenst.

Opvallend is dat veel evenementen waarvoor toeristen komen georganiseerd worden door vrijwilligers. Dit kan een hechte ‘community’ vormen, die elkaar voedt, versterkt en inspireert. Tegelijk is het probleem dat er op dit moment te weinig verbinden worden gemaakt tussen alle initiatieven in Amsterdam. De homoerist verwacht een ‘package’ van ervaringen, maar moet die zelf nu zien te verbinden (programma, kaartjes, huisvesting, restaurant, sporten, wat doe je overdag, et cetera). Ook zijn de activiteiten die worden georganiseerd veelal naar binnen gekeerd, passend bij de persoonlijke voorkeuren van de organiserende vrijwilligers en de doelgroep die hen het meeste aanspreekt of interesseert. Voor Amsterdam is dit een gemiste kans zich als sterke Gay Capital te profileren.

Naast versterking van het imago die andere en grotere doelgroepen zal trekken dan de ‘usual suspects’ of slechts op de geëigende voor de hand liggende momenten in de zomer, is er ook een financieel argument hierop in te zetten. Homo’s hebben een relatief groter reisbudget dan hetero’s. Daarnaast is de homogemeenschap is eenvoudig te bereiken en is een identificeerbare doelgroep die, indien bediend met het juiste aanbod, intensief gebruik kan en zal maken van hetgeen de stad te bieden heeft en bereid is dat het hele jaar door te doen.

Met relatief eenvoudig op te zetten beleid is het imago en daarmee het roze toerisme in Amsterdam te versterken en uit te breiden. Dit komt alle sectoren van de Amsterdamse gemeenschap alsmede de beleidsdoelstellingen van Amsterdam Topstad ten goede. Investeren in Gay Capital loont en levert snel en direct resultaat op.

5.1 INNOVATIE IS NODIG

Feest, sport en cultuur moeten nadrukkelijker met elkaar verbonden worden. Ook zal feest en leisure gepaard moeten gaan met verbreding en verdieping. Pink Istanbul is daar een goed voorbeeld van en laat zien hoe nieuwe feesten en initiatieven op

meerdere fronten een meerwaarde hebben: emancipatie van Turkse homo's in zowel Amsterdam als Istanbul, economische impuls, internationale bekendheid Amsterdam, tegenwicht tegen het beeld dat homoseksualiteit niet voorkomt in Islamitische kringen.

De uitgaansscene is in vergelijking met de andere Europese hoofdsteden als Berlijn of Londen nu nog onaantrekkelijk voor jonge (21-35jr), hoogopgeleide homo's, "yuppies". Deze groep is vermoedelijk een heel belangrijk doelgroep voor Amsterdam als de stad zich als internationale Gay Capital wil labelen. De verschillen met Barcelona, Berlijn, Londen, et cetera zijn merkbaar: de sfeer, muziek, het mogelijkheden voor uitgaan. Dat betekent onder meer dat bij nieuwe investeringen en inrichting openbare ruimten de internationale standaarden leidend moeten zijn.

Grote klacht is verder dat er wel een Gay&Night is, maar Gay&Day grotendeels ontbreekt. Amsterdam moet overdag veel levendiger worden. Voor 4 uur 's middags kun je bijna nergens terecht om te lunchen, koffie te drinken of iets aansprekends mee te maken.

Verder kan Amsterdam innovatie stimuleren door waardering manifest te maken. Zo is er de landelijke Jos Brinkprijs en de John Blankenstein prijs in Den Haag, wat ook in Amsterdam zou kunnen. Ook kan Amsterdam leiderschap tonen in het stellen van ambities. Tweejaarlijks onderzoekt MOVISIE gemeentelijk beleid gericht op homoseksuelen, biseksuelen, lesbiennes en transgenders in Nederland. De hoogst scorende gemeente krijgt de Lantaarnprijs.

Actiepunten:

- 1: De gemeente ondersteunt het initiatief om door middel van een coördinerende koepel te komen tot afstemming van initiatieven op het vlak van uitgaan/feest, sport en cultuur met als opdracht onderlinge samenwerking en versterking te bevorderen
- 2: De gemeente zal een budget beschikbaar stellen voor het opstarten van innovatieve initiatieven gericht op het versterken van Amsterdam Gay Capital en het trekken van roze toeristen
- 3: De gemeente zal in beleid die samenhangt met openbare ruimte kiezen voor inrichting die hoogwaardige presentatie mogelijk maakt en dit bij ondernemers die wensen uiten voor initiatief in deze dat ook stimuleren
- 4: In het horeca-, evenementen en cultuurbeleid van de gemeente worden expliciete maatregelen opgenomen, zoals verruiming terrasmogelijkheden in homo-concentratiegebieden, waarmee dag-activiteit op het roze vlak wordt gestimuleerd
- 5: De gemeente zal een tweejaarlijkse gemeentelijke homo-emancipatieprijs in het leven roepen
- 6: De gemeente zal als een uitgangspunt van haar homobeleid het streven opnemen de lantaarnprijs te winnen.

5.2 LEVENDIG UITGAAN

De feestorganisatoren en de horeca klagen over roken, geen glas op straat, de beperkte openingstijden, de milieuvergunningen en de houding van de clubs tegenover het organiseren van extravagante leer- en homoseksfeesten als XXXLeather (deze feesten worden vrijwel overal geweigerd in Amsterdam). Ook ervaren toeristen het strenge (hard-)drugs beleid als 'slecht'. Het mannelijk deel van de homotoeristen vindt dat drugs en uitgang aan elkaar gekoppeld zijn. De laatste jaren zijn veel feesten verdwenen.

Ook missen veel bezoekers een echt goede club zoals destijds de iT en de Roxy. Er zit echter nagenoeg geen doorstroming in de homo-ondernemerskring en er wordt door veel kroegbazen niet meer geïnvesteerd. Overnameplannen worden gefrustreerd door eindeloze BIBOB-procedures. Een verjonging van het management in de homohoreca is gewenst, maar komt nauwelijks op gang. Nieuwe, jonge ondernemers hebben grote moeite om te starten in Amsterdam.

Toch zijn er ook hoopvolle signalen. Een aantal bestaande kroegen heeft nieuwe eigenaren gekregen en er zijn nieuwe feesten bijgekomen die vooral op wisselende locaties succesvol worden neergezet. Dit bevestigd het beeld dat een deel van de oplossingen ook gevonden kan worden in het ondernemerschap in de community zelf.

Voor bezoekers aan Amsterdam en de omvangrijke Amsterdamse homogemeenschap is een rijk en breed geschakeerd gay uitgaansleven echter van groot belang. Het is in eerste instantie aan de gay horecaondernemers om gay zaken te openen en verder ontwikkelen. Toch heeft ook de gemeente een rol. In Amsterdam is een beperkt aantal homohorecaconcentratiegebieden aan te wijzen: Reguliersdwarstraat, gebied Halve Maansteeg, via de Amstel, Paardenstraat, Amstelstraat naar Utrechtsestraat, Zeedijk en Warmoesstraat. Het is belangrijk dat deze gebieden zich verder kunnen ontwikkelen als trekkers voor de roze bezoeker. Dat betekent dat verschraling moet worden tegengegaan en initiatieven vanuit deze gebieden gericht op de eigen doelgroep moeten worden gestimuleerd en ondersteund. Dat betekent ook dat in de werking van algemeen horecabeleid door de gemeente afzonderlijk gekeken moet worden welke negatieve effecten er uitgaan naar deze specifieke gebieden en specifieke gay horecazaken.

Hierbij kan gedacht worden aan het terrasbeleid. In Amsterdam wordt een beperkt aantal terrassen toegestaan. Wordt gekeken naar het aantal 'roze terrassen' versus reguliere terrassen dan is deze verhouding volstrekt scheef. Ook de oorspronkelijke gedachte om Pink Christmas op het Thorbeckeplein te laten plaats vinden is vanuit bestuurlijk oogpunt wel begrijpelijk, maar voor de werking als Amsterdam Gay Capital niet effectief. Ook het niet toestaan tijdens grote roze evenementen zoals Gay Pride van buitenactiviteiten in de Halve Maansteeg is onwenselijk, kijkend naar het specifieke karakter van de betrokken

straat. De Prik in de Spuistraat is een goed voorbeeld van hoe bewoners, ondernemers en voorbijgangers kunnen profiteren van een verruiming van het terras. Dit zou kunnen als de fietsnietjes worden verplaatst. Op die manier worden de fietsen voor de deur van bewoners weggehouden en kunnen voorbijgangers rustig voorbijlopen. Er wordt al heel lang moeite gedaan om een terras bij het Homomonument te realiseren maar de gemeente werkt erg tegen. De homohoreca is door de beperkingen teveel naar binnen, letterlijk, gekeerd. Ook komt samenwerking maar moeizaam tot stand, zoals duidelijk werd toen een conenant werd opgesteld over darkrooms.

Naast de gay horeca in genoemde gebieden zijn er ook op andere plekken waar gay horeca is gevestigd, bijvoorbeeld café Saarein in de Jordaan. Voor veel mensen zijn deze plekken moeilijk vindbaar. Daarnaast leeft er slechts bij weinigen een besef hoe omvangrijk de Amsterdamse gay scene is en is dat wat er is voor de reguliere bezoeker onzichtbaar waardoor versterking van het gay imago van Amsterdam onnodig achterwege blijft.

Werkelijk iedere groep heeft behoefte aan ondersteuning bij de communicatie. Informatie over Amsterdam Gay Capital is versnipperd over veel weblogs, media, websites en datingsites. En Amsterdam als Gay Capital is, met uitzondering van Furball, Artlaunch en M.U.L.T.I.S.E.X.I., niet aanwezig op social networks als Facebook. Een algemeen, onafhankelijke website waar alle info over Homo Amsterdam te vinden is zou toeristen betere informatie kunnen geven. Er wordt nergens samen gewerkt aan digitale informatie voorziening over uitgaansgelegenheden. Formeel is dat Nighttours, maar dat wordt door de community als onvoldoende onafhankelijk of onvoldoende actueel gezien.

Actiepunten

- 1: In nota's van de gemeente ter voorbereiding van beleid worden af te kondigen beleidmaatregelen die samenhangen met inrichting, horeca, algemeen veiligheids- en evenementenbeleid in een apart hoofdstuk geëvalueerd op hun effecten voor de homohorecaconcentratiegebieden. Het met elkaar benoemen over welke gebieden we het dan hebben, helpt om focus aan te brengen.
- 2: Om de balans tussen roze terrassen en reguliere terrassen in balans te brengen worden gebieden in kaart gebracht waar extra terrasmogelijkheid is te realiseren binnen de gay horeca concentratiegebieden.
- 3: Daar waar stadsplattegronden hangen op verschillende pleinen en bij de genoemde homohorecaconcentratiegebieden komen aan de achterzijde van genoemde plattegronden de zogenaamde roze plattegronden te hangen waar de hele Amsterdamse homo-infrastructuur die bestaat en te bezoeken is zichtbaar gemaakt.
- 4: In het evenementenvergunningenbeleid tijdens grote roze evenementen worden straten en pleinen die aan te merken als gay horeca concentratiegebied als evenemententerrein aangewezen en exclusief beschikbaar gemaakt om evenementen in volle omvang vorm te laten krijgen.
- 5: Er wordt per homohorecaconcentratiegebied een beleidsnotitie ontwikkeld samen met de lokale gay ondernemers om een plan te ontwikkelen verschraving tegen te gaan, kwaliteit van openbare ruimte in uitstraling te verbeteren en verrijking te stimuleren.
- 6: In lijn met het welzijnsbeleid en heteronormatief toeristisch beleid van de gemeente wordt energie en geld gestoken in een loket van waaruit op structurele wijze de roze kalender en mogelijkheden binnen Amsterdam worden samengebracht en actief naar buiten worden gebracht.

Roze evenementenbeleid

Evenementen bieden de uitgelezen kans om de zichtbaarheid van homo's en lesbo's te bevorderen. Door zichtbaar te zijn kan men niet om het bestaan van homo's en lesbo's heen. De Amsterdam Gay Pride herwon haar emancipatoire kracht, nieuwe HLBT-evenementen zagen het licht, COC Amsterdam initieerde het Roze Kwakoe, Pink Istanbul kwam en slachtoffers van homogeweld kregen letterlijk een gezicht. Toch is er nog veel werk te verrichten.

Nog steeds wordt homoseksualiteit gezien als een nevenschikt fenomeen ten opzichte van de heteronormatief ingestelde samenleving. Omdat homoseksuelen, lesbo's, biseksuelen en transgenders een wezenlijk onderdeel van de samenleving vormen, is het dan ook zaak dat zij zelf worden benaderd door diezelfde maatschappij. Het kan niet meer zo zijn dat de HLBT's zelf altijd het roze component moeten bedenken. Wanneer dit patroon wordt doorbroken is er een echte sociale acceptatie van homoseksualiteit in de maatschappij. Daar waar de Amsterdam Gay Pride zich inzet om culturele instellingen te betrekken bij het evenement, is het omgekeerde veel minder het geval. Evenementen zoals Uitmarkt, Sail Amsterdam, Kwakoe festival, Holland Festival of een Amsterdam Dance Event zouden gemotiveerd moeten worden ook roze programmaonderdelen te programmeren. Dit doorbreekt het heteronormatief denken en zorgt voor sterke verbindingen met de HLBT-gemeenschap en de rest van de maatschappij. Dit zal echter niet vanzelf gaan, zo leert ons de serie 'Amsterdam Vibes', in april jongstleden in verschillende talen uitgegeven door het ATCB in samenwerking met Amsterdam Partners. In het Amsterdamse evenementenoverzicht ontbreekt de Amsterdam Gay Pride.

Tot nu toe was de Amsterdam Gay Pride vooral in het centrum te vinden, terwijl de plek waar homo's en lesbo's vooral zichtbaar moeten zijn, nu in de buitenwijken van Amsterdam ligt. Beleidsdoelstelling moet dus worden dat in alle stadsdelen er iets gedaan moet worden tijdens de Amsterdam Gay Pride. Net zozeer als dit geldt voor andere initiatieven zoals de Roze Filmdagen en Pink Christmas.

Om Amsterdam als Gay Capital glans te geven en homoseksualiteit zichtbaar te maken is het van belang een roze even-

ementenkalender verder te ontwikkelen. Naast ontwikkeling van deze kalender moet ook een uitgekiend communicatie- en marketingbeleid worden opgezet. De kalender moet recht doen aan de kernwaarden van de gemeente Amsterdam waaronder innovatie, handelsgeest, creativiteit en tolerantie. Daarmee onderscheidt Amsterdam zich dan ook ten opzichte van andere steden die zich als Gay Capital positioneren.

Een aantal evenementen bestaat al, andere evenementen kunnen uitgebouwd worden waarbij vooral extra aandacht gevraagd wordt voor de externe uitstraling.

- Internationaal roze korenfestival - nieuw op te zetten
- Sporttoernooi - nieuw op te zetten
- World Pride Photo - nieuw op te zetten
- Amsterdam Gay Pride - verder te ontwikkelen
- Roze Filmdagen, Amsterdam Gay&Lesbian Filmfestival - vooral externe communicatie te versterken
- Transgender Filmfestival- idem
- Pink Christmas - uit te bouwen
- Transgender Film Festival – verder uitbouwen vanwege haar unieke wereldwijde positie
- Leatherpride - verdere externe uitstraling

Specifieke aandacht wordt gevraagd voor de Amsterdam Gay Pride waar een zeer omvangrijk inhoudelijk en cultureel programma omheen hangt, het grote aantal buitenevenementen dat plaats vindt en de kostbare veiligheids- en organisatielogistiek rond de botenparade die nodig is.

Daarnaast moeten ook kleinere evenementen met lokale uitstraling worden gestimuleerd. Gedacht kan worden aan kleinere sporttoernooien, evenementen als Pink Istanbul, National Coming Out Day, IDAHO en dergelijke.

Actiepunten

- 1: In het evenementenbeleid en binnen het beleid van het evenementenbureau genoemde evenementen opnemen
- 2: Stimuleringsbudgetten reserveren voor de nieuw op te zetten evenementen
- 3: Vergroting van het roze evenementenbudget naar € 1.000.000,= waarvan € 300.000,= ten behoeve van de Amsterdam Gay Pride en € 700.000,= voor de overige grotere en kleinschalige evenementen.
- 4: Amsterdam Partners en ATCB de roze evenementenkalender nadrukkelijker laten adopteren en uitdragen en internationale marketing laten vorm geven - in samenspraak met ter zake deskundigen.
- 5: De gemeente sluit met evenementenorganisatoren die hetzij via Amsterdam Partners, hetzij via het ATCB hetzij direct via de gemeente financieel worden ondersteund convenanten af dat de evenementenorganisatoren in samenwerking met de homogemeenschap ook roze programmaonderdelen programmeren en als zodanig communiceren. Daarbij is er aandacht voor de financiering van dergelijke initiatieven in de convenantafspraken.
- 6: De gemeente ondersteunt een centraal te coördineren portaal waar de informatie van alle evenementen en coördinatie daartussen beschikbaar is en die ook opdracht heeft deze internationaal bij de doelgroepen media en communities onder de aandacht te brengen

5.3 ROZE HUIS

Als zichtbaar centrum waar de homobeweging haar activiteiten vorm geeft en bouwt aan de tolerante samenleving is een icoon in de stad nodig. Over het Roze Huis wordt al geruime tijd gesproken. In dit huis zullen homo-organisaties zijn gevestigd die bouwen aan de tolerante samenleving. Ook is er ruimte voor een aantal commerciële organisaties. Ook kan het museum voor homoseksualiteit en maatschappij daar gevestigd worden. Dit museum legt de verbinding tussen de maatschappij en de homobeweging. Bezoekers komen vervolgens in aanraking met de HLBT-infrastructuur en de organisaties die bezig zijn met de emancipatie.

Het initiatief van het Roze Huis komt voort de verkoop van het COC Nederland pand aan de Rozenstraat. Het emancipatietreven van een aantal specifieke groepen, zoals gehandicapten: daar moet nog steeds een uitvalsbasis voor zijn. Ook dient er onderdak geboden te worden aan relatief zwakkere initiatieven, zoals Arabische of jongeren initiatieven, zodat zij zich kunnen ontwikkelen en kunnen groeien. Het moet een goed huis naar binnen zijn, daarmee presenteert je automatisch sterk beeld naar buiten. De homogemeenschap is te versnipperd. Een betere samenwerking is nodig. Om dit te versterken start COC Amsterdam een aantal kleinschalige initiatieven op aan de Rozenstraat.

COC Amsterdam heeft toegang tot een bedrag van circa € 550.000,= om een Roze Huis te stichten. De raden van stadsdeel centrum en centrale stad hebben daarnaast een totaal bedrag van € 55.000 euro bestemd ten behoeve van het museum voor homoseksualiteit en maatschappij. Stichting Homomuseum heeft van Dooren Advies gevraagd dit budget in te zetten om fondsen te werven. Wil het Roze Huis in volle omvang functioneren en een icoon van de stad worden, dan zal het gebouw markant moeten zijn maar ook in het centrum op een doorgaande route moeten worden gevestigd.

Om dit Roze Huis mogelijk te maken, is een sprong voorwaarts van de gemeente noodzakelijk.

Actiestappen:

- Toekennen van de subsidies aan stichting homomuseum
- Aanwijzen pand onder gunstige condities om het Roze Huis te stichten

5.4 SPORT ALS ONDERDEEL VAN GAY CAPITAL

Sport heeft naast een functie om sociale acceptatie te bevorderen en als plek waar moderne vormen van homofobie moeten worden bestreden ook een functie om Amsterdam als Gay Capital te versterken. Amsterdam kent een omvangrijk homosport circuit dat echter tamelijk onzichtbaar en bij het grote publiek onbekend functioneert. Ook de vele sporttoernooien die vele homoseksuelen uit het buitenland trekken blijven veelal onopgemerkt, waarmee onrecht wordt gedaan aan de uitstraling die deze initiatieven hebben als het gaat om Amsterdam Sportstad (ook in het kader van de Olympische ambitie) en het economisch effect.

Homo's en lesbo's hebben net zoveel behoefte aan sport als hetero's. Maar ze kiezen significant vaker voor individuele sporten dan hetero's. En dat heeft alles te maken met het klimaat dat ervaren wordt bij heteronormatief ingestelde sportenclubs. De infrastructuur van de homosport krijgt extra ondersteuning in zichtbaarheid door de sporttoernooien die plaats vinden actief te ondersteunen.

De lokale homosportinfrastructuur moet worden versterkt. Het gaat dan vooral om deling van kennis, ervaringen, het realiseren van samenwerkingen, het koppelen van sportieve evenementen aan andere roze evenementen en het mogelijk maken van nieuwe initiatieven, zoals de wandelclubs maar ook de net opgerichte rugbyclub.

Daarbij is van belang dat gerealiseerd wordt dat sporters en vrijwilligers van sportverenigingen in eerste instantie bezig zijn met het beoefenen van de eigen sport. Indien Amsterdam de ambitie heeft homosport integraal onderdeel te laten zijn van Amsterdam Gay Capital, dan zal met dit gegeven rekening moeten worden gehouden. In concreto betekent dat dat er extern voorwaardenscheppend moet worden gefunctioneerd en dat binnen de geschapen voorwaarden vervolgens sportverenigingen worden uitgenodigd om naar eigen inzicht hun eigen inbreng en activiteit in te brengen.

De sportverenigingen willen meer medewerking van de Stad bij het (tijdig plannen) en organiseren van de evenementen. Te vaak zijn de locaties ver vooruit gereserveerd voor mogelijke topsportactiviteiten. De sportverenigingen zouden ook meer kunnen samenwerking in een Amsterdamse homosportkoepel (vergelijkbaar met Janus in Keulen) en denken zelfs weer na over het naar Amsterdam halen van de Outgames of de Eurogames.

Een homo sportkoepel zou de volgende zaken moeten nastreven:

- Goede samenwerking tussen homosportverenigingen;
- verbinding tussen de verenigingen en hun activiteiten aanbrengen;
- afstemmen en waar mogelijk samenvoegen van sporttoernooien;
- verkrijgen van een goede samenwerking tussen gemeente en homosportverenigingen;
- organiseren van een kersttoernooi in het kader van Pink Christmas.

Grote sporttoernooien die worden georganiseerd, zouden net als van grote evenementen mag worden verwacht, ook moeite moeten doen de homogemeenschap actief te betrekken. Hierbij kan gedacht worden aan demonstratiewedstrijden tijdens toernooien maar ook het combineren van de Amsterdam Marathon met een 'roze loop'.

Actiepunten:

- Er moet bij de gemeente één aanspreekpunt komen voor de homoverenigingen. Dit aanspreekpunt moet wel de homoproblematiek kennen, homovriendelijk en actief zijn. Verder zou deze 'wegwijzer' ook goed op de hoogte moeten zijn waar we waarvoor subsidies kunnen krijgen bij bijvoorbeeld provincies.
- De gemeente ondersteunt de oprichting van een Amsterdamse homosportkoepel
- In de sportnota van de gemeente wordt een afzonderlijk hoofdstuk gewijd aan homosport – zowel in de sfeer van recreatie, als in de sfeer waar het gaat om bestrijding van homofobie in de sport en de inzet van sport als het gaat om sociale acceptatie.
- Er moet een gemengde marathon worden georganiseerd.
- GayGames of OUTGames weer naar Amsterdam halen (lange termijn doelstelling) – tot die tijd inzetten op jaarlijkse sporttoernooien in samenwerking met reguliere sportorganisaties zoals NOCNSF
- Ondersteunen van nieuwe kleinschalige sportieve initiatieven

6. AMSTERDAM VOOR LESBISCHE EN BISEKSUELE VROUWEN

De lesbische vrouwengemeenschap is onzichtbaar. Dit is eerder al binnen de politiek als groot probleem gedefinieerd. Vanuit de Rijksoverheid wordt hier sinds het huidige kabinet actief beleid op gevoerd. Recent onderzoek van de Universiteit van Amsterdam in opdracht van Stichting OndersteBoven legt bovendien voor het eerst een verband tussen stigmatisering van lesbische en biseksuele vrouwen en het grotere aantal gemelde fysieke en psychische klachten. Hoewel weinig bekend is over de positie van lesbische vrouwen in de maatschappij leidt de uitgesloten positie van lesbische vrouwen tot fysieke en psychische klachten.

Wanneer de psychosociale gezondheid van de 1327 lesbische en biseksuele vrouwen die hebben meegedaan aan dit onderzoek wordt vergeleken met de normgegevens, dan blijkt dat lesbische en biseksuele vrouwen meer psychosociale gezondheidsklachten rapporteren. Dat wil zeggen, er is bij lesbische en biseksuele vrouwen meer angst, er zijn meer depressieve gevoelens, er is meer woede, inefficiënt denken, wantrouwen en slaapproblemen. Ook scoren zij hoger op somatische klachten. Hierbij was opmerkelijk dat vrouwen onder de 25 de meeste psychische en somatische klachten rapporteerden; en er een lichte trend is tot meer somatische klachten bij vrouwen boven de 50 jaar oud.

Tot de meest frequente vervelende gebeurtenissen die de vrouwen vanwege hun persoonlijke leefstijl of situatie hebben ervaren horen vervelende uitdrukkingen die geroepen worden, roddels en nieuwsgierige en vervelende vragen die vanuit de omgeving gesteld worden. De meeste negatieve reacties op hun lesbisch of biseksueel zijn kregen de vrouwen van onbekenden op straat, in het uitgaansleven en door collega's (of klas- of studiegenoten).

Een grotere frequentie van stigmatiserende gebeurtenissen bleek samen te hangen met zowel de aangegeven psychische en als ook de somatische klachten van de vrouwen. Evenzo was er een samenhang te zien tussen de negatieve reacties op het lesbisch of biseksueel zijn en de psychische en somatische gezondheid. Mogelijk kunnen de effecten van stigmatisering en negatieve reacties afgemilderd worden door een coping stijl waarbij lesbische en biseksuele vrouwen zich noch helemaal terugtrekken uit angst voor afwijzing en negatieve reacties, noch in elke situatie een confrontatie aangaan. Uit dit en ook eerder algemeen onderzoek naar minority stress blijkt ook dat de gezondheidsklachten afnemen naar mate men zich meer in een steunend sociaal netwerk kan begeven.

De resultaten zijn in lijn met eerder onderzoek waarin de slechtere psychosociale gezondheid van lesbische en biseksuele vrouwen in vergelijking met heteroseksuele vrouwen is aangetoond. In dit onderzoek konden de gerapporteerde klachten echter bovendien in samenhang gebracht worden met ervaringen van stigmatisering en negatieve reacties op het lesbisch of biseksueel zijn.

Er is kortom, nog veel werk aan de winkel. Dit was niet altijd het geval. De Gay Games in 1998 werd door mannen en vrouwen gezamenlijk georganiseerd, waardoor vrouwen evenredig zichtbaar waren. Daarna is door de mangedomineerde aanpak van de Gay Pride de lesbische scene volledig naar de achtergrond verdwenen waardoor deze groep nog verder is gemarginaliseerd. Ook vanuit de ambitie als het gaat om Amsterdam Gay Capital, alsmede de emancipatoire doelstellingen die worden nagestreefd, is dit een volstrekt onacceptabele situatie.

Stichting ProGay heeft samen met stichting OndersteBoven een bijeenkomst belegd met een groot aantal vrouwen en vrouwenorganisaties. Deze bijeenkomst maakte een ongekeerde energie los, die aangeeft hoe groot de behoefte onder lesbische vrouwen is om deel uit te kunnen maken van de Amsterdamse gemeenschap en daar ook hun erkenning in te krijgen. Het is deze erkenning die de eerste stap is om het vastgelopen emancipatieproces van lesbische vrouwen vlot te trekken en zichtbaarheid van het lesbisch zijn na te streven.

Resultaat van de bijeenkomst is dat er zo'n dertig initiatieven zijn gedefinieerd die tijdens de Amsterdam Gay Pride zouden kunnen plaats vinden. Deze activiteiten samen zouden een startpunt vormen van een revival van de lesbische scene in Amsterdam.

Mannen zijn op dit moment meer in staat hun eigen zichtbaarheid af te dwingen dan vrouwen. Zonder ondersteuning die de gemeente kan bieden, zal onzichtbaarheid van lesbische en biseksuele vrouwen ook in 2009 een feit zijn. Met het eerder genoemde onderzoek van Stichting OndersteBoven in het achterhoofd is dat op alle fronten een onwenselijke situatie. De lesbische emancipatie moet een stimulans krijgen.

In de ontwikkeling van het Amsterdams steuncentrum vrouwenemancipatie worden lesbiennes in het geheel niet genoemd. In de vrouwenemancipatie horen lesbiennes van oudsher al thuis, ook nu is het belangrijk dat zij naast emancipatie van sociale klassen en etnische gemeenschappen ook hun plek hebben in deze emancipatiebeweging.

Actiepunten:

1: De gemeente moet de subsidie voor Lesbian Pride toekennen en andere initiatieven die lesbische netwerken in de stad versterken, ondersteunen door een specifiek vrouwenbudget beschikbaar te stellen voor Lesbische initiatieven.

2: Als Amsterdam onderzoek doet naar de HLBT-gemeenschap met betrekking tot veiligheid en gezondheid dan moet ze vrouwen niet in de (homomannen)horeca willen werven. De leefstijl van vrouwen is totaal anders dan die van homomannen, met als gevolg niet representatieve resultaten. Ook is er andere vraagstelling in monitoring nodig.

7. TRANSGENDERS

Uit onderzoek blijkt dat 5% van de Nederlandse bevolking zich niet als expliciet man of vrouw ervaart, hetgeen de doelgroep waar het hier over gaat groter is dan menigeneen zich bewust is.

Helaas bevinden transgenders zich nog niet in de derde fase van de emancipatie. Zij zijn nog steeds bezig met het bestrijden van overheidsdiscriminatie. Zo is geslachtswijziging pas mogelijk na sterilisatie, maar moet er ook veel geld zelf worden betaald om juridische en medische kosten te betalen.

Het zou de gemeente Amsterdam dan ook sieren als zij de kosten voor naamswijziging zou kwijtschelden.

Over het veiligheidsprobleem en de sociale acceptatie van transseksuelen is nog erg weinig bekend. Het zou dan ook goed zijn als hier meer bekend over wordt zodat er waar nodig ondersteuning kan worden verleend.

Wel is het zo dat wat bekend is, niet vrolijk stemt. Transseksuelen proberen zo onzichtbaar mogelijk te zijn om hun 'vorige' geslacht niet te onthullen. Hoe kwetsbaar transseksuelen zijn wordt door het meest bekende incident in Utrecht Overvecht nog een keer duidelijk gemaakt. Transgendernetwerk Nederland zou meer onderzoek kunnen doen naar de behoeftes van de T&T-gemeenschap.

Actiepunten:

- 1: Afschaffing kosten naamwijziging en geslachtswijziging;
- 2: onderzoek door TNN op de behoeftes van de T&T-gemeenschap op het gebied van veiligheid en sociale ontmoetingsplaatsen.
- 3: Veel aandacht voor discriminatie op het werk, met een belangrijke rol van de MDRA voor de signalering hiervan en aansluiting op landelijke initiatieven omdat het hier een kleine doelgroep betreft.

DANKWOORD

Bij de totstandkoming van dit rapport hebben velen hun inbreng geleverd. Naar al deze personen gaat de dank uit voor geleverde inbreng.

In het bijzonder geldt dat voor COC Amsterdam in de personen van Dennis Boutkan en Tania Barkhuis, Stichting Ondersteboven waarbij Irene Hemelaar niet alleen de vrouwengroepen bij elkaar bracht maar ook veel eindredactie heeft geleverd aan dit rapport. Ook gaat een woord van dank naar Stichting Homosport Nederland en de John Blankenstein Foundation in de personen van Bas Koppers en Jip van Leeuwen.

De inhoudelijke en secretariële ondersteuning kreeg vorm door een niet aflatende inzet van ProGay-medewerker Koen Keepers. Ook gaat dank uit naar al diegenen die schriftelijke inbrengen hebben toegezonden. Ook de inbreng van de bezoekers van de twee visiedagen en de expertmeetings hebben de weg naar dit visiedocument gevonden.

Dank gaat ook uit naar de gemeente Amsterdam. In het bijzonder het College van Burgemeester en Wethouder die op voorpraak van wethouder Ossel dit proces mogelijk heeft gemaakt, met in het kielzog de ambtelijke diensten DMO en communicatie.

DEELNEMERS:

Rolo, Danny en Haico (Nightrtours)
Robin Alfing
Walther Ploos van Amstel (Stichting Tijgertje)
Jorge Arbert (Queer Tango Amsterdam)
Tania Barkhuis (COC Amsterdam)
Moncef Beekman (JHM)
M.Beerthuijzen
Emir Belatoui (stichting Secret Garden)
Sjoerd Biersma (Mannenkoor Manoeuvre)
Tjaak Broek
Edgar Bonte (Rapido)
Piet Boogert (Lloyd Hotel/homomonument)
Johan Bos (Gay Swim Amsterdam)
Dennis Boutkan (COC Amsterdam)
Jilles van Dam
Julian Garcia
Meine Willem Dijkstra (COC Amsterdam)
Erik Feenstra (Gay Blog journalist)
Karel Fric
Gebroeders Grimm - (Thom Rijpstra en Robert Anthony)
Chris Hardeveld- Stichting Alma
Bram Heerink (Gay.nl)
Wilfried Herijgens
Irene Hemelaar (Stichting Ondersteboven)
Natasja Hobberbron
Antoinette Huijbers
Let de Jong (Gemeente Amsterdam, Bestuursdienst)
Eric Kamerling
Koen Keepers
Jan Klinkenberg
Bas Koppers (Homosport Nederland)
Jip van Leeuwen (ProGay)
Martijn van Lom (OUTTV)
Nico Meijer (FNV)
Wouter Neerings (Voorzitter COC Nederland)
Karin Nederpelt (John Blankesteijn Foundation)
René Nienkemper
Andrea Prins (Politie Amsterdam Amstelland, Hoofdagent van Politie)
Marlon Reina (Dutch Surinam Aids fonds)
Josee Rothuizen (Senior adviseur homo beleid MOVISIE)
Atef Salib (Habibi Ana)
Sebas van der Sangen (Kamkrant)
Tim Saveniye (Medewerker “Als ze maar van me afblijven”)
Hans van Schaik (Hotspot)
Kristiaan Schimmel
Rene van Soeren (COC Nederland)
A.H. Stevens (Poz and Proud)
Norbert Splint
Mariska DeSwart
Herman ter Balkt (ATCB)
Martijn Tulp (Outmedia)
Martijn van Veen
Menne Veilinga (MVS)
Hans Verhoeven (Gays&Gadgets)
Judith Verkerke (TNN)
Daantje Versteeg

Paul Vlok (Gay Swim Amsterdam)
Dewi Vrengoer
Jack van der Wel (Ihlia directeur)
Ella van Weggen (Roze Links)
Anya Wiersma (Stichting Keiroze)
Peter Dankmeijer (dir Empowerment Lifestyle Services)
Abdellah Tallal (vz Akhnarij)
Henk Linden (vrijw Assadaaka)
Afzal Siddique (Comité Onze Hoop)
Geert Jan Edelenbosch (COC Nederland)
Koen van Dijk (dir COC Nederland)
Antoinette Bos (Stichting Jeugdzorg Amsterdam)
Marten Bos (trainer Dialoog in het jongerenwerk)
Carol Saslo (secr Assadaaka)
Achmed El Mesri (vz Assadaaka)
Antoine (vrijw Assadaaka)
Ahmed(vrijw Assadaaka)
Fatima (vrijw Assadaaka)
Marlon Reina (St. Alma)
Pierre van der Steen (secr Roze in Blauw)
Thijs Velthorst (Roze in Blauw)
David Pollard (Company Pride)
Schorer Stichting
Ruud Douma
Amsterdam Lowlanders (Gay Rugby)
F. Zielhuis (Roze Uitvaart)

...en alle anderen wiens naam we niet hebben.